

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ชุดโครงการ

“การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่ 36 จังหวัด” ระยะขยายผลสู่การดำเนินการในระยะที่ 3

โดย รองศาสตราจารย์ จุฑาทิพย์ ภัทราวาท และคณะ

ผู้ประสานงานชุดโครงการ

กันยายน 2550

รายนามผู้วิจัย

ที่ปรึกษา

ดร.สีลาภรณ์	บัวสาย
ศ.ดร. โสภณ	ทองปาน
อ.เชิญ	บำรุงวงศ์
รศ.สมพร	อศิวีสานนท์
คุณไพโรจน์	สุจินดา
นายแพทย์สมเกียรติ	ชาติริธร
ผชช.พิเศษวรรณะ	เสนทอง
ดร.ปรีชา	สิทธิกรณ์ไกร
อ.ไพโรจน์	ลิมศรีสกุลวงศ์

ทีมประสานงานกลาง

รองศาสตราจารย์ จุฑาทิพย์	ภัทรวาท
นางสาวสายสุดา	ศรีอุไร
นางสาวณัฐชวัล	บุญเสริม
นายวรชัย	สิงห์ฤกษ์
นายชนินทร์	รัตนาเกียรติ
น.ส.ณัฐกานต์	จรัสรัตนวงศ์
น.ส.ณัฐพร	ชโลธร

www.cai.ku.ac.th

คำนิยม

การดำเนินการ “โครงการในระยะเตรียมการเพื่อการขยายผลการดำเนินงานในระยะที่สาม สำหรับชุดโครงการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่ 36 จังหวัด” สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี ภายใต้คำปรึกษาแนะนำของทีมที่ปรึกษา ซึ่งให้ความสนใจและให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี อีกทั้งแรงบันดาลใจที่ทีมประสานงานกลางได้รับการกระตุ้นจาก ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย ตลอดจนกำลังใจจากทีมวิจัยจังหวัดและผู้ช่วยนักวิจัยในโครงการ จึงทำให้ผลลัพธ์เครือข่ายหลายเครือข่ายมีพัฒนาการไปในระดับที่น่าพอใจ อย่างไรก็ตาม การกระตุ้นและการหนุนเสริมเครือข่ายยังคงต้องดำเนินต่อไป เพื่อให้เครือข่ายมีความเข้มแข็ง ยั่งยืน และเกิดประโยชน์ต่อสมาชิกตามที่คาดหวัง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จุดเปลี่ยนของการพัฒนาการสหกรณ์ในช่วงต้นของทศวรรษที่สิบของขบวนการสหกรณ์ไทยด้วยการใช้ชุดความรู้ “การเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า” นี้จะนำมาซึ่งการแก้ปัญหาความยากจนบนวิถีสหกรณ์ โดยเริ่มต้นจากแวดวงคนสหกรณ์ และขยายผลไปสู่คนในชุมชน สังคม และประเทศได้ในที่สุด

www.cai.ku.ac.th

(รองศาสตราจารย์ จุฑาทิพย์ ภัทราวาท)

ผู้ประสานงานชุดโครงการ

ตุลาคม 2550

บทคัดย่อ

การติดตามความก้าวหน้าของเครือข่ายที่เป็นผลลัพธ์ของ “โครงการในระยะเตรียมการเพื่อการขยายผลการดำเนินงานในระยะที่สาม สำหรับชุดโครงการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่ 36 จังหวัด” พบว่า มีรายงานความคืบหน้าของเครือข่ายใน 22 จังหวัด ซึ่งมีเครือข่ายที่มีพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จำนวนทั้งสิ้น 78 เครือข่าย คิดเป็นร้อยละ 67 ของผลลัพธ์เครือข่ายทั้งสิ้น 117 เครือข่าย

ผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการถอดบทเรียนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิจัย ได้ข้อสรุปที่เป็นคุณลักษณะของเครือข่ายคุณค่า ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้าใจให้ตรงกันและเป็นประโยชน์ในการขยายผลการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่าในระยะต่อไปว่า “วงสัมพันธ์เชิงคุณค่าของกลุ่มองค์กรพันธมิตรในระยะยาว ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เน้นการเรียนรู้ สู่อรรถภาพของภาคีและคุณภาพชีวิตที่ดีของสมาชิก” โดยมีข้อเสนอสำหรับการขยายผลเครือข่ายคุณค่าใน 3 กลุ่ม ได้แก่ การขยายผลเครือข่ายที่จะพัฒนาเป็นต้นแบบของเครือข่ายคุณค่าเชิงพื้นที่ การต่อยอดที่จะพัฒนาเป็นต้นแบบเครือข่ายคุณค่าตามห่วงโซ่อุปทานสินค้าและบริการของเครือข่าย และการต่อยอดเครือข่ายเชิงระบบและทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า

การดำเนินการในช่วงต่อไปจะดำเนินการขยายเวลาเพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยและจัดทำข้อเสนอโครงการย่อยในแต่ละกลุ่มควบคู่ไปกับการประสานงานภาคีพันธมิตรของทีมประสานงานกลางเพื่อการเตรียมการรองรับการขยายผลเครือข่ายคุณค่าตามห่วงโซ่อุปทานสินค้าและบริการ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อไปสู่การพัฒนากระบวนการผลิตและการค้าอย่างเที่ยงธรรม (Fair Trade) ต่อไป

สารบัญ

หน้า

คำนิยาม	
บทคัดย่อ	
Abstract	
สารบัญ	(a)
สารบัญตาราง	(b)
สารบัญภาพ	(c)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของการวิจัย	2
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 ผลงานที่คาดหวัง	2
1.4 กระบวนการวิจัย	3
บทที่ 2 รายงานความก้าวหน้าและพัฒนากิจการดำเนินการเครือข่าย	5
2.1 การรายงานความก้าวหน้าของกิจการดำเนินงานเครือข่าย	5
2.2 เครือข่ายที่มีความก้าวหน้าในการดำเนินการหลังสิ้นสุดโครงการฯ	5
2.3 เครือข่ายที่มีศักยภาพในการดำเนินการอยู่ในข่ายที่ควรได้รับการต่อขยายผลในระยะที่ 3	6
บทที่ 3 ผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียน	8
3.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเชื่อมโยงเครือข่าย	8
3.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของเครือข่าย	10
3.3 คุณลักษณะของเครือข่ายคุณค่า	11
3.4 กระบวนการดำเนินการของเครือข่ายคุณค่าที่พึงประสงค์	11
บทที่ 4 แนวทางการขยายผลเครือข่ายคุณค่า	12
4.1 กิจกรรมการหนุนเสริมและการขับเคลื่อนการดำเนินการเครือข่าย	12
4.2 กรอบแนวทางการขยายผลเครือข่ายคุณค่า	15

(a)

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	
1. รายละเอียดการดำเนินการเครือข่ายจากการติดตามของหัวหน้าทีมวิจัย (1 เม.ย 50)	23
2. ข้อเสนอแนะที่คณบดีงานการขยายผลเครือข่ายคุณค่าในระยะที่ 3	39
3. ประมวลภาพกิจกรรม	47

www.cai.ku.ac.th

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 กิจกรรมการติดตามและขับเคลื่อนเครือข่ายของทีมประสานงานกลาง ในระยะเตรียมการเพื่อขยายผลช่วง ม.ค. – ก.ย. 50	13
ตารางที่ 4.2 เครือข่ายที่อยู่ในข่ายได้รับการต่อยอดงานวิจัยในระยะที่ 3	19

www.cai.ku.ac.th

สารบัญภาพ

	หน้า
รูปที่ 1.1 กระบวนการวิจัยในระยะเตรียมการเพื่อขยายผลสู่ระยะที่ 3	4
รูปที่ 2.1 สถานะเครือข่ายที่เป็นผลลัพธ์ของชุดโครงการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ ในพื้นที่ 36 จังหวัด สํารวจ ณ เดือน เม.ย. 2550 หลังสิ้นสุดโครงการ 8 เดือน	7
รูปที่ 3.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า	9
รูปที่ 3.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของเครือข่าย	10
รูปที่ 3.3 คุณลักษณะของเครือข่ายคุณค่า	11
รูปที่ 4.1 ข้อเสนอสำหรับการต่อยอดขยายผลเครือข่ายกับหน่วยงานพันธมิตร สำหรับการดำเนินงานในระยะที่ 3 ชุดโครงการวิจัย	18
รูปที่ 4.2 กรอบแนวทางสำหรับกระบวนการวิจัยในระยะที่ 3 ของชุดโครงการวิจัยด้านสหกรณ์	21
รูปที่ 4.3 กรอบการทำงานของทีมประสานงานกลางในระยะขยายเวลา 6 เดือน (ต.ค.50 – มี.ค.51) ของชุดโครงการวิจัยด้านสหกรณ์	22
รูปที่ 4.4 ผลลัพธ์ที่คาดหวังในช่วงขยายเวลาของทีมประสานงานกลาง (ระหว่าง ต.ค. 50 – มี.ค.51)	23

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของการวิจัย

หลังสิ้นสุดระยะเวลาการดำเนินการโครงการวิจัย “การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่ 36 จังหวัด” ซึ่งเป็นลักษณะของการดำเนินการโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่มุ่งเน้นไปที่การสร้างกระบวนการเชื่อมโยงเครือข่ายของกลุ่ม/องค์กรและสหกรณ์ 3 ขั้นตอน คือการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชี้แจง ทำความเข้าใจแก่ผู้นำกลุ่มองค์กรและสหกรณ์เกี่ยวกับเรื่องคุณค่าสหกรณ์ เครือข่ายคุณค่า และกระบวนการบริหารจัดการเชิงรุก จากนั้นจะเข้าสู่ขั้นตอนของการหนุนเสริมการจัดกรอบทิศทาง การดำเนินงานแก่กลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ที่สนใจการเชื่อมโยงเครือข่าย และขั้นตอนที่สามเป็นกระบวนการเชื่อมโยงเครือข่าย ซึ่งมีคุณลักษณะของการเชื่อมคน เชื่อมองค์กร เชื่อมกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ ภายใต้ความเชื่อมั่นในคุณค่าสหกรณ์ (Co-operative Values) ร่วมกัน โดยมีสมมติฐานว่ากรอบคิดและกระบวนการดังกล่าวจะนำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรที่เป็นภาคีเครือข่าย และก่อให้เกิดประโยชน์ในการแก้ปัญหาความยากจนแก่สมาชิกตามความคาดหวัง

ภายใต้กรอบเวลาการดำเนินการวิจัยซึ่งใช้เวลา 1 ปีนั้น ถือเป็นช่วงเวลาที่ยืดหยุ่นจำกัด อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของทีมวิจัยระดับจังหวัด ซึ่งมีทีมประสานงานกลางคอยให้การสนับสนุนในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการเสริมทักษะสำหรับกระบวนการจัดการความรู้ และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในพื้นที่จังหวัดและส่วนกลาง ส่งผลให้ได้ผลลัพธ์เครือข่าย จำนวนทั้งสิ้น 117 เครือข่าย โดยมีทีมนักวิจัยที่เข้ามามีส่วนร่วมในชุดโครงการจำนวน 300 คน มีผู้นำกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์เข้ามามีส่วนร่วมมากกว่า 38,342 คน มีกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ เป็นภาคีเครือข่ายมากกว่า 872 องค์กร

ผลลัพธ์เครือข่ายที่เกิดขึ้น 117 เครือข่ายนั้น หากพิจารณาตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินการขยายเครือข่ายจะจำแนกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ เครือข่ายเชิงธุรกิจ จำนวน 82 เครือข่าย เครือข่ายเชิงสังคม/พื้นที่ จำนวน 24 เครือข่าย และเครือข่ายวิชาการ จำนวน 11 เครือข่าย หากพิจารณาตามโครงสร้างการดำเนินงานของเครือข่ายจะจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เครือข่ายที่มีแกนนำเครือข่าย จำนวน 39 เครือข่าย และเครือข่ายที่ไม่มีแกนนำเครือข่าย 78 เครือข่าย หากพิจารณาตามกระบวนการเชื่อมโยงเครือข่าย โดยพิจารณาจากเงื่อนไขของปัจจัยด้านทีมวิจัยและปัจจัยด้านผู้นำกลุ่ม / โครงการ โดยวิธีการของ Portfolio Matrix เพื่อพิจารณาผลลัพธ์เครือข่ายที่เกิดจากเงื่อนไขของปัจจัยทั้ง 2 ด้านที่แตกต่างกันนั้นจะพบว่า หากปัจจัยทั้งด้านทีมวิจัยและผู้นำมีความเข้มข้นย่อมส่งผลต่อเครือข่ายที่เกิดขึ้น มีคุณลักษณะของการเป็นเครือข่ายคุณค่า หากปัจจัยด้านทีมวิจัยมีความเข้มข้นแต่ปัจจัยด้านผู้นำองค์กรไม่เข้มข้น ผลลัพธ์เครือข่ายที่เกิดขึ้นจะมีคุณลักษณะที่เรียกว่า เครือข่ายเกิดใหม่ และหากปัจจัยด้านผู้นำองค์กรมีความเข้มข้น โดยที่ปัจจัยด้านทีมวิจัยยังไม่เข้มข้นมากนัก เครือข่ายที่เกิดขึ้นจะมีคุณลักษณะเป็น เครือข่ายปรับเปลี่ยน โดยพบว่าผลลัพธ์เครือข่ายที่มีคุณลักษณะเป็นเครือข่ายคุณค่า เครือข่ายเกิดใหม่และเครือข่ายปรับเปลี่ยน มี

จำนวน 16, 55 และ 46 เครื่องข่าย ตามลำดับ (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมจาก จุฑาทิพย์ ภัทราวาท และคณะ, 2550)

การศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดจากเครือข่ายที่เป็นผลลัพธ์จากการวิจัยดังกล่าวในช่วงเวลา ก่อนสิ้นสุดโครงการ ซึ่งเครือข่ายส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นยังอยู่ในระยะเริ่มต้น ดังนั้น จึงยังไม่สามารถประเมินผลกระทบด้านเศรษฐกิจได้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม พบว่าในบางเครือข่าย ตัวอย่างเช่น เครือข่ายคุณค่าข้าว คุณธรรม จ.ยโสธร เครือข่ายบุญโคสันติสุข จ.ปัตตานี เครือข่ายท่องเที่ยวอันดามัน จ.ภูเก็ต แคนคูโมเดล จ.ร้อยเอ็ด KU Outlet Center มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เครือข่ายคุณค่า จ.พิษณุโลก สามารถดำเนินธุรกรรมทางด้านเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย และขยายโอกาสแก่ภาคีพันธมิตรในเครือข่ายอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งชี้ให้เห็นว่า “เครือข่ายคุณค่า” สามารถแก้ปัญหาความยากจนและเป็นแนวทางในการพัฒนา ขบวนการสหกรณ์ได้ตามที่คาดหวัง

เพื่อการต่อยอดและขยายผล “เครือข่ายคุณค่า” ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาขบวนการ สหกรณ์และการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างกว้างขวาง การดำเนินการในระยะเตรียมการเพื่อขยายผลไปสู่การ ดำเนินการชุดโครงการวิจัยในระยะที่ 3 ซึ่งได้ดำเนินการเพื่อการติดตามและการหนุนเสริมเครือข่ายที่เกิดขึ้น ตลอดจนการเผยแพร่กรอบคิดและกระบวนการเชื่อมโยงเครือข่ายในระหว่งนักวิจัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อ การจัดการความรู้ที่เกี่ยวกับ “เครือข่ายคุณค่า” และการนำไปสู่การพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามความก้าวหน้า และการดำเนินงานของเครือข่ายที่เป็นผลลัพธ์ของชุดโครงการฯ
2. เพื่อหนุนเสริมการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่าย และการขยายผล
3. เพื่อถอดบทเรียนสำหรับชุดความรู้ “การเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า”
4. เพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยในระยะต่อไป

1.3 ผลงานที่คาดหวัง

การดำเนินงานโครงการตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น จะก่อให้เกิดผลงานดังนี้

1. รายงานที่เป็นการประเมินผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานเครือข่าย หลังสิ้นสุดโครงการ
2. ชุดความรู้ “เครือข่ายคุณค่า” และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และความยั่งยืนของเครือข่าย
3. ข้อเสนอสำหรับแนวทางการหนุนเสริมการดำเนินงานเครือข่าย และการขยายผลการดำเนินงานเครือข่าย เพื่อพัฒนาขบวนการสหกรณ์ และการแก้ปัญหาความยากจนบนวิถีสหกรณ์
4. โจทย์วิจัยสำหรับการดำเนินการชุดโครงการวิจัยในระยะที่ 3

1.4 กระบวนการวิจัย

กระบวนการวิจัย ประกอบด้วยการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ (รูปที่ 1.1)

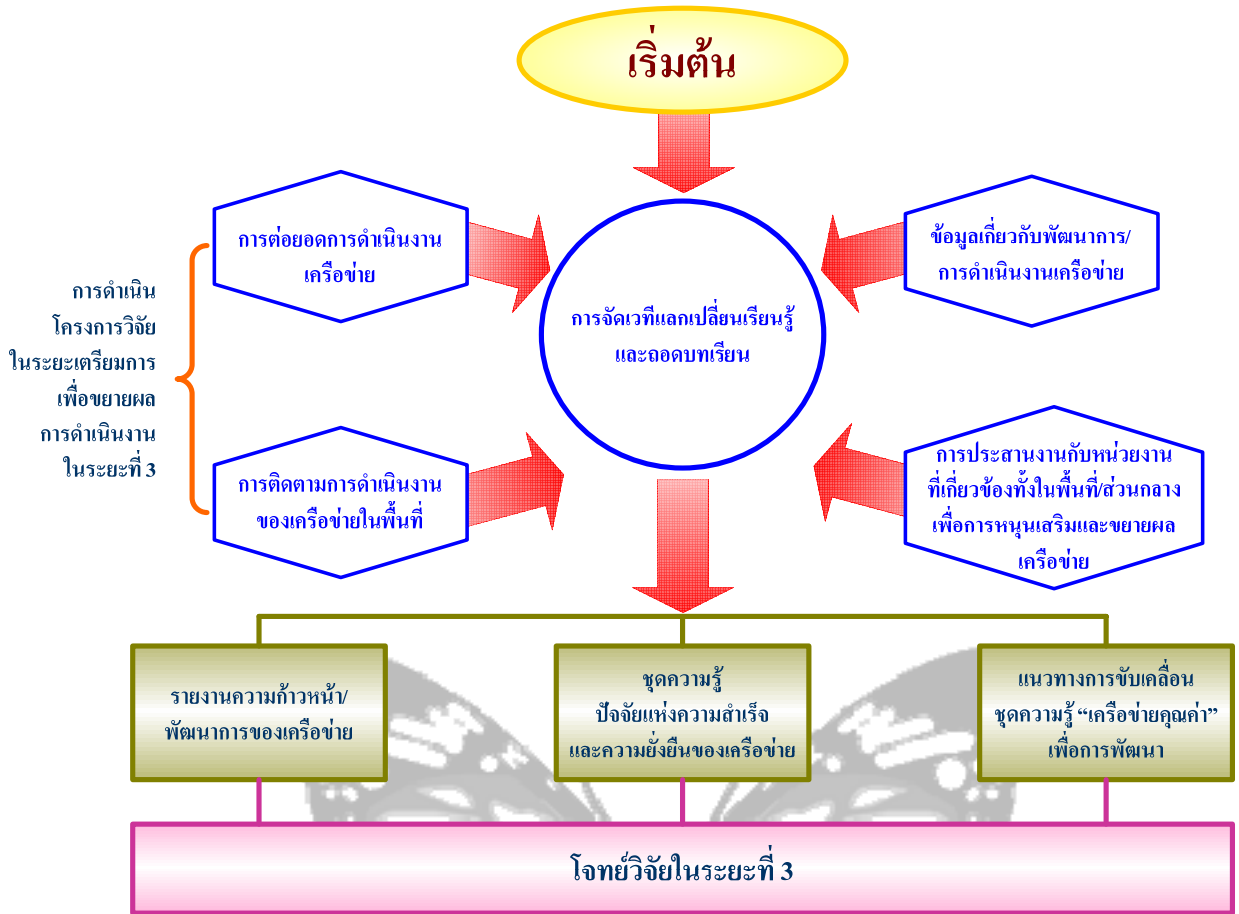
1) การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการดำเนินงานเครือข่ายหลังสิ้นสุดโครงการ (สิงหาคม 2549) โดยใช้แบบบันทึกการติดตามงานที่มีหัวหน้าโครงการวิจัยระดับจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ ในช่วงเดือนเมษายน 2550

2) การต่อ ยอดการดำเนินงานเครือข่าย ได้แก่ กระบวนการที่ทีมประสานงานกลางให้การหนุนเสริมการดำเนินงานเครือข่าย เพื่อให้เกิดประโยชน์ในวงกว้าง ตัวอย่างเช่น การนำทีมเครือข่ายนักวิจัย และเครือข่ายคลังสมองไปดำเนินการวิจัยเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการสหกรณ์ ฉบับที่ 2 การพัฒนาเครือข่าย นักสหกรณ์ที่มีคุณค่า การพัฒนาเครือข่ายพระสงฆ์กับการพัฒนาสหกรณ์ การวางระบบศูนย์สารสนเทศด้านการสหกรณ์ เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการนำมาใช้ในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3) การติดตามการดำเนินงานของเครือข่ายในพื้นที่ ได้แก่ กระบวนการที่ทีมประสานงาน และผู้ทรงคุณวุฒิลงพื้นที่จังหวัดที่มีเครือข่ายมีศักยภาพในการต่อยอดขยายผลในระยะต่อไป เพื่อสังเกตการณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลมาใช้ในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4) การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในพื้นที่และส่วนกลาง ได้แก่ กระบวนการที่ทีมประสานงานกลางดำเนินการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคขบวนการสหกรณ์ และภาคประชาชน เพื่อการเผยแพร่ชุดความรู้และสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงเครือข่าย อีกทั้งการดำเนินการชักชวนเข้าร่วมเป็นภาคีพันธมิตรในการพัฒนาเครือข่ายคุณค่าตามห่วงโซ่อุปทาน เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในวงกว้าง

5) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างทีมประสานงานกลาง ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิจัย เพื่อการสังเคราะห์ชุดความรู้ สำหรับปัจจัยแห่งความสำเร็จและยั่งยืนของเครือข่าย แนวทางการขับเคลื่อนชุดความรู้เครือข่ายคุณค่าเพื่อการพัฒนาสหกรณ์และการวางกรอบโจทย์วิจัยในระยะที่ 3

รูปที่ 1.1 กระบวนการวิจัยในระยะเตรียมการเพื่อขยายผลสู่ระยะที่ 3

www.cai.ku.ac.th

บทที่ 2

รายงานความก้าวหน้าและพัฒนาการการดำเนินงานเครือข่ายการเครือข่ายฯ

การติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานเครือข่ายที่เกิดขึ้นทั้งสิ้น 117 เครือข่าย ในพื้นที่ 36 จังหวัด โดยใช้แบบประเมินผลที่ทีมประสานงานกลาง ขอความร่วมมือให้หัวหน้าทีมวิจัยจังหวัดเป็นผู้สำรวจในช่วงเดือน เมษายน 2550 ซึ่งเป็นระยะเวลาหลังจากสิ้นสุดโครงการวิจัย ประมาณ 8 เดือน ได้ข้อสรุปดังนี้ (รูปที่ 2.1)

2.1 การรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงานเครือข่ายฯ

การรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงานเครือข่ายฯ จากหัวหน้าทีมวิจัยจังหวัด มีจำนวนทั้งสิ้น 22 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 61 ของพื้นที่ดำเนินการวิจัยของโครงการซึ่งมีจำนวน 36 จังหวัด โดยพบว่าสาเหตุหลักที่หัวหน้าทีมวิจัยไม่สามารถดำเนินการได้มี 2 ประการ ได้แก่

- หัวหน้าทีมวิจัย ย้ายออกจากพื้นที่วิจัย ส่วนใหญ่จะพบในกลุ่มของหัวหน้าทีมวิจัยที่เป็นข้าราชการและพนักงานวิสาหกิจ
- เครือข่ายที่เป็นผลลัพธ์จากการวิจัยในพื้นที่จังหวัด มิได้ดำเนินการหลังจากสิ้นสุดโครงการวิจัย

2.2 เครือข่ายที่มีความก้าวหน้าในการดำเนินการหลังสิ้นสุดโครงการ

จากการรายงานของหัวหน้าทีมวิจัย จำนวน 22 จังหวัด พบว่าเครือข่ายที่มีกิจกรรมเครือข่ายอย่างต่อเนื่องหลังสิ้นสุดโครงการ มีจำนวนทั้งสิ้น 78 เครือข่าย คิดเป็นร้อยละ 67 ของผลลัพธ์เครือข่ายทั้งสิ้น 117 เครือข่าย

2.3 เครื่องมือที่มีศักยภาพในการดำเนินการกระจายอยู่ในข่ายที่ควรได้รับการต่อยอดขยายผลในระยะที่ 3

หลังจากที่มปประสานงานรับรู้ข้อมูลความก้าวหน้าของการดำเนินงานเครือข่ายจากหัวหน้าทีมวิจัย จึงได้ดำเนินการติดตามในพื้นที่ดำเนินการของเครือข่าย เพื่อพิจารณาศักยภาพและความพร้อมของเครือข่ายในทิศทางที่จะขยายผลการดำเนินงานของเครือข่ายให้เกิดประโยชน์ในวงกว้าง ต่อด้วยการพิจารณาโอกาสในการขยายผลเครือข่ายตามห่วงโซ่อุปทาน พบว่า เครื่องมือที่มีศักยภาพและอยู่ในข่ายที่ควรได้รับการต่อยอดและขยายผลการดำเนินการเครือข่าย มีทั้งสิ้น 24 เครื่องมือโดยจำแนกตามวัตถุประสงค์การดำเนินงานเครือข่ายได้ ดังนี้

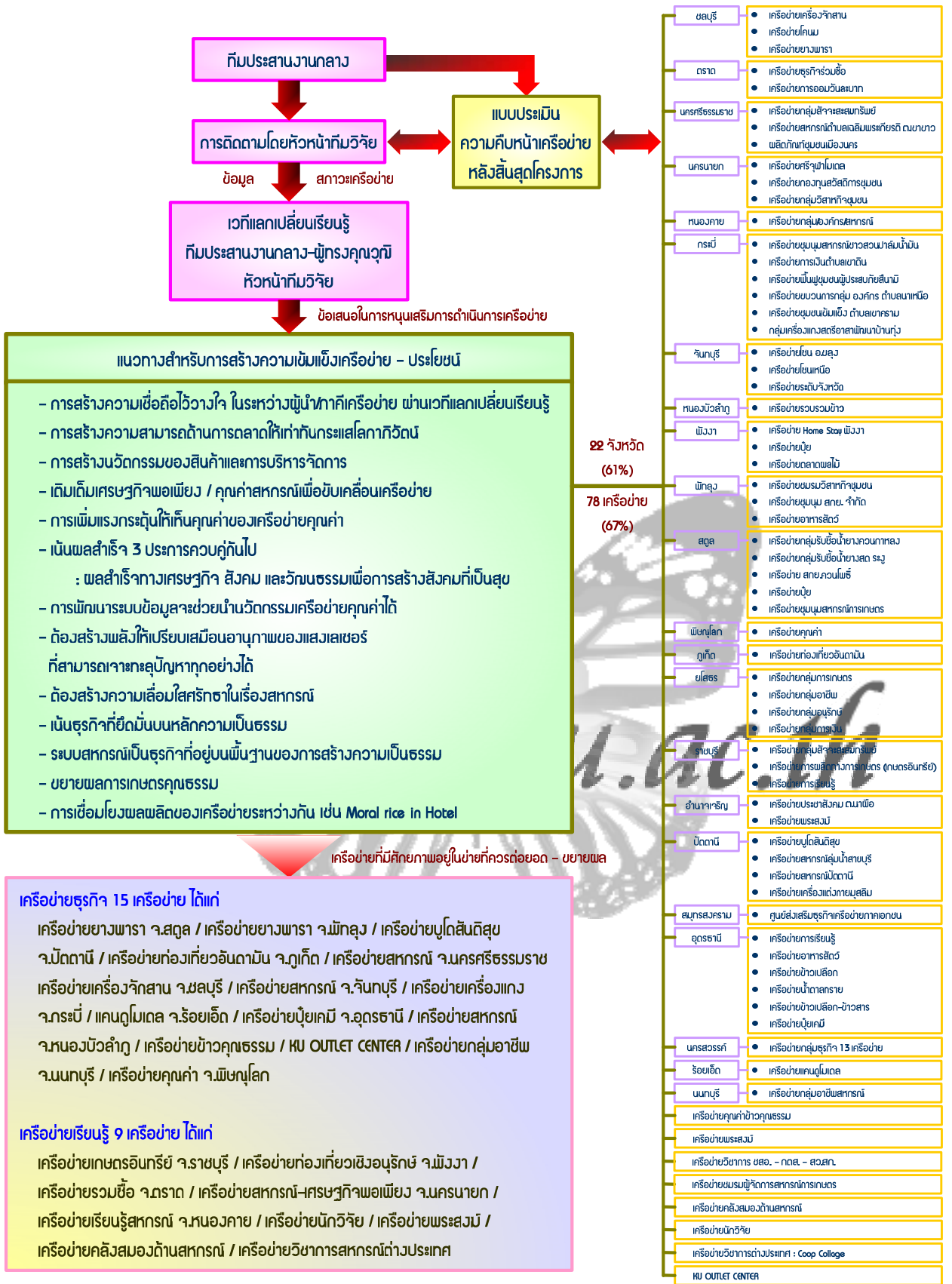
2.3.1 เครื่องมือธุรกิจ / มีจำนวน 15 เครื่องมือ ได้แก่

- △ เครื่องมือยางพารา จ.สตูล
- △ เครื่องมือยางพารา จ.พัทลุง
- △ เครื่องมือทุเรียนสด จ.ปัตตานี
- △ เครื่องมือท่องเที่ยวอันดามัน จ.ภูเก็ต
- △ เครื่องมือสหกรณ์ จ.นครศรีธรรมราช
- △ เครื่องมือเครื่องจักสาน จ.ชลบุรี
- △ เครื่องมือสหกรณ์ จ.จันทบุรี
- △ เครื่องมือเครื่องแกง จ.กระบี่
- △ แคนดูโมเดล จ.ร้อยเอ็ด
- △ เครื่องมือปุ๋ยเคมี จ.อุตรธานี
- △ เครื่องมือสหกรณ์ จ.หนองบัวลำภู
- △ เครื่องมือข้าวคุณธรรม
- △ KU OUTLET CENTER
- △ เครื่องมือกลุ่มอาชีพ จ.นนทบุรี
- △ เครื่องมือคุณค่า จ.พิษณุโลก

2.3.2 เครื่องมือเรียนรู้ มีจำนวน 9 เครื่องมือ ได้แก่

- △ เครื่องมือเกษตรอินทรีย์ จ.ราชบุรี
- △ เครื่องมือท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จ.พังงา
- △ เครื่องมือรวมซื้อ จ.ตราด
- △ เครื่องมือสหกรณ์-เศรษฐกิจพอเพียง จ.นครนายก
- △ เครื่องมือเรียนรู้สหกรณ์ จ.หนองคาย
- △ เครื่องมือนักวิจัย
- △ เครื่องมือพระสงฆ์
- △ เครื่องมือคลังสมองด้านสหกรณ์
- △ เครื่องมือวิชาการสหกรณ์ต่างประเทศ

www.cai.ku.ac.th

รูปที่ 2.1 สถานะเครือข่ายที่เป็นผลลัพธ์ของชุดโครงการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่ 36 จังหวัด
สำรวจ ณ เดือน เม.ย. 2550 หลังสิ้นสุดโครงการ 8 เดือน

บทที่ 3

ผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียน

ผลการถอดบทเรียนในเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งสิ้น 3 ครั้ง ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ประสานงานกลาง นักวิจัย และผู้นำภาคีเครือข่าย รวมทั้งสิ้น 123 คน มีข้อสรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเชื่อมโยงเครือข่าย ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของเครือข่าย คุณลักษณะและกระบวนการดำเนินการของเครือข่ายคุณค่าที่พึงประสงค์ ดังต่อไปนี้

3.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเชื่อมโยงเครือข่าย

การเชื่อมโยงเครือข่ายตามกรอบคิด “เครือข่ายคุณค่า” จะสำเร็จได้ต้องมีองค์ประกอบต่างๆ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (รูปที่ 3.1)

องค์ประกอบที่ 1 : การมีกรอบคิด ซึ่งได้จากชุดความรู้ที่ใช้ในการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า ประกอบด้วยชุดความรู้หลัก 3 ประการ ได้แก่ **ชุดความรู้คุณค่าสหกรณ์ ชุดความรู้เครือข่ายคุณค่า** และ **ชุดความรู้ ด้านการจัดการเชิงรุก**

องค์ประกอบที่ 2 : การมีกรอบทิศทาง การดำเนินการในการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า ที่สำคัญ ได้แก่

- กระบวนการจัดการความรู้ ในระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ทั้งทีมนักวิจัย ผู้นำกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ ตลอดจนภาคีพันธมิตรเครือข่าย อย่างต่อเนื่อง
- การตระหนักในสำนึกและพฤติกรรม ที่มีคุณค่าและคุณธรรมในตัวเอง ที่เกี่ยวข้องในภาคีเครือข่าย
- การกำหนดกรอบทิศทาง การดำเนินงานของเครือข่ายในรูปแบบเป้าหมายร่วม วิสัยทัศน์และพันธกิจของเครือข่ายให้มีความชัดเจน และเป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันในภาคีเครือข่าย

องค์ประกอบที่ 3 : ปัจจัยด้านทีมวิจัย มีองค์ประกอบที่สำคัญที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการเชื่อมโยงเครือข่าย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

- ความเข้าใจในกรอบคิดและเป้าหมายของการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า
- มีจิตวิญญาณของนักพัฒนา
- มีทักษะของการทำงานวิจัยแบบมีส่วนร่วม
- มีการทำงานอย่างต่อเนื่องเพื่อการบรรลุผลการเชื่อมโยงเครือข่าย

องค์ประกอบที่ 4 : ปัจจัยด้านผู้นำกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่

- จิตสำนึกความร่วมมือของผู้นำองค์กรที่จะเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่าย
- ความเชื่อถือไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างผู้นำองค์กร
- การตระหนักเห็นความสำคัญของเครือข่ายคุณค่า
- ภาพลักษณ์ด้านความมั่นคงของกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์

รูปที่ 3.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า

3.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของเครือข่าย

ข้อสรุปที่ได้จากเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ประสานงานกลาง นักวิจัย จังหวัด ผู้นำกลุ่ม/องค์กร ตลอดจนผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเครือข่ายคุณค่า โดยได้รับเอา ภูมิศึกษาของเครือข่ายที่ได้จากการติดตามประเมินผล 76 เครือข่ายซึ่งประกอบด้วย เครือข่ายที่มีพัฒนาการ และเครือข่ายที่ไม่มีพัฒนาการหลังจากสิ้นสุดโครงการ ได้ข้อสรุปสำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนในการดำเนินการเครือข่าย ว่าจำเป็นต้องมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (รูปที่ 3.2)

- องค์ประกอบที่ 1 : ความเลื่อมใสศรัทธาของผู้นำ ความเชื่อถือไว้วางใจซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้นำที่มีคุณค่า/คุณธรรม
- องค์ประกอบที่ 2 : มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีองค์ความรู้ - สารสนเทศที่ดึงดูดความสนใจ
- องค์ประกอบที่ 3 : มีกลไกการบริหารจัดการเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน
- องค์ประกอบที่ 4 : มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม
- องค์ประกอบที่ 5 : มีตัวกระตุ้นให้เห็นตัวแบบของเครือข่ายคุณค่าที่เป็นตัวแบบที่ดี

รูปที่ 3.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของเครือข่าย

3.3 คุณลักษณะของเครือข่ายคุณค่า

ด้วยตระหนักเห็นความสำคัญของการสร้างความเข้าใจให้ตรงกันเกี่ยวกับ เครือข่ายคุณค่า ซึ่งจะเกิดประโยชน์ในการขยายผลการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า เพื่อการพัฒนาสหกรณ์ และการแก้ปัญหาความยากจนในอนาคต ข้อเสนอในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ประสานงาน นักวิจัยจังหวัด ผู้นำกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งได้ข้อสรุปสำหรับความหมายที่เป็นคุณลักษณะของเครือข่ายคุณค่า ดังนี้

วงสัมพันธ์เชิงคุณค่า ของกลุ่มองค์กรพันธมิตรในระยะยาว

ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เน้นการเรียนรู้ สู่วัฒนธรรม

ของภาคีและคุณภาพชีวิตที่ดีของสมาชิก

3.4 กระบวนการดำเนินงานของเครือข่ายคุณค่าที่พึงประสงค์

การดำเนินการของเครือข่ายที่จะก่อให้เกิดความยั่งยืนและสร้างคุณค่าให้แก่ภาคีเครือข่าย จนถึงสมาชิกนั้นจำเป็นต้องดำเนินการในกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การสร้างความเลื่อมใสศรัทธา และนำไปถือปฏิบัติในหมู่สมาชิก ในเรื่องคุณค่าสหกรณ์และแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การสร้างสังคมเรียนรู้ที่เป็นพลวัต การสร้างความเข้มแข็งขององค์กร (ภาคี) รวมทั้งการมีภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาของสังคม การสร้างวงสัมพันธ์เชิงคุณค่า และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก (รูปที่ 3.3)

www.cai.ku.ac.th

รูปที่ 3.3 คุณลักษณะของเครือข่ายคุณค่า

บทที่ 4

แนวทางการขยายผลเครือข่ายคุณค่า

ในบทนี้จะเป็นเรื่องของ การหนุนเสริมการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่ายที่เป็นผลลัพธ์จากการดำเนินงานของชุดโครงการการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่ 36 จังหวัด และการขยายผลการเชื่อมโยงเครือข่ายในหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ที่ทีมประสานงานกลางได้ดำเนินการในช่วงเวลาการวิจัยระยะเตรียมการ ซึ่งจะชี้ให้เห็นแนวทางการขยายผลเครือข่ายคุณค่าและโจทย์วิจัยในระยะต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 กิจกรรมการหนุนเสริมและการขับเคลื่อนการดำเนินการเครือข่ายของทีมประสานงานกลาง

การหนุนเสริมการดำเนินการของทีมประสานงานกลาง มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อก่อให้เกิดพัฒนาการการดำเนินงานเครือข่ายในทิศทางที่จะสร้างประโยชน์แก่ภาคีเครือข่ายและสมาชิก ตลอดจนให้เกิดผลกระทบในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมความร่วมมือในวงกว้าง ดังนั้นในช่วงเวลาของการเตรียมการเพื่อขยายผลการวิจัยในระยะที่ 3 นั้น ทีมประสานงานกลางจึงเปิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างแกนนำเครือข่ายในกลุ่มที่มีศักยภาพ และหน่วยงานที่อยู่ในข่ายที่จะเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในระยะต่อไป ซึ่งจะเป็นเรื่องของการเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานสำหรับสินค้าและบริการต่าง ๆ เพื่อการยกระดับของเครือข่ายไปสู่ประชาคมในระดับต่าง ๆ ให้กว้างขวางขึ้น โดยมีกิจกรรมการติดตามและขับเคลื่อนเครือข่ายทั้งสิ้น 19 ครั้ง มีแกนนำเครือข่ายและกลุ่มผู้สนใจเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่ายทั้งสิ้น 2,218 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.1

www.cai.ku.ac.th

ตารางที่ 4.1 กิจกรรมการติดตามและขับเคลื่อนเครือข่ายของทีมประสานงานกลางในระยะเตรียมการเพื่อ
ขยายผลช่วง ม.ค. – ก.ย. 50

ลำดับ ที่	ชื่อเครือข่าย ที่ได้รับการติดตาม	ว.ด.ป.	กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมเวที	แนวทางการขยายผล เครือข่ายระยะต่อไป	หน่วยงานพันธมิตร ที่จะเข้าร่วม
1	ข่าวคุณธรรม	12 ม.ค.50	ผู้บริหาร.ก.ศ. ที่เกี่ยวข้อง 10 คน	การต่อยอดเครือข่ายข่าว คุณธรรมในตลาด ต่างประเทศเพื่อค้นหา ตัวแบบระบบการผลิต และการค้าที่เป็นธรรม	ชสท.-เดอะมอลล์ กรุ๊ป-เอเบสท์- INDACA-JCCU ประเทศญี่ปุ่น
		17 เม.ย.50	ชวามคุณธรรม 105 คน		
		29 พ.ค.50	พันธมิตรธุรกิจ/สื่อมวลชน 30 คน		
		27 ก.ค. 50	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ/ชวาม คุณธรรม 98 คน		
2	เครือข่ายนักวิจัย/ เครือข่ายคลังสมอง ด้านสหกรณ์	30 ม.ค. 50	สสท. 30 คน	เครือข่ายนักวิจัยและ เครือข่ายคลังสมองเพื่อ การขับเคลื่อนพันธ กิจการพัฒนาระบบ สหกรณ์ที่มีคุณค่าตาม ยุทธศาสตร์ใน แผนพัฒนาการสหกรณ์ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2550- 2554)	กพช.-กสศ.- ขบวนการสหกรณ์
		20 ม.ค.50	ตัวแทนสหกรณ์ทุกประเภท/ หน่วยงานราชการ/ตัวแทนองค์กร ภาคเอกชน/สถาบันการศึกษา/ หอการค้า/NGOs 102 คน		
		1 ก.พ. 50	กตส. 26 คน		
		14 ก.พ. 50	กสศ. 49 คน		
		21 ก.พ. 50	คณะทำงานร่วมฯ 40 คน		
		27 ก.พ.50	คณะทำงานร่วมฯ 29 คน		
		8 มี.ค.50	ตัวแทนสหกรณ์ทุกประเภท/ หน่วยงานราชการ/ตัวแทนองค์กร ภาคเอกชน/สถาบันการศึกษา/ หอการค้า/NGOs 690 คน		
		9 พ.ค.50	คณะอนุกรรมการร่างฯ 14 คน		
		15 มี.ย.50	กพช. 70 คน		
3	เครือข่ายสหกรณ์ จ.จันทบุรี	20 เม.ย.50	สกก.จันทบุรี 35 คน	เครือข่ายผลไม้	สกก.เมืองขลุง จก.- กลุ่มตลาดไท-สี่มุม เมือง-สถาบันการศึกษา ต่างๆ
4	เครือข่ายเรียนรู้ ธนาคารหมู่บ้านฯ	26 ก.ค. 50	แกนนำธนาคารหมู่บ้านฯ 9 คน	เครือข่ายเรียนรู้ธนาคาร หมู่บ้านฯ	แกนนำ ธนาคารหมู่บ้านฯ
		12-13 ก.ย. 50	แกนนำธนาคารหมู่บ้านฯ 30 คน		

ลำดับ ที่	ชื่อเครือข่าย ที่ได้รับการติดตาม	ว.ด.ป.	กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมเวที	แนวทางการขยายผล เครือข่ายระยะต่อไป	หน่วยงานพันธมิตร ที่จะเข้าร่วม
5	เครือข่ายนักวิจัย	2-3 พ.ค. 50	นักวิจัยชุดโครงการ 36 จังหวัด 45 คน	เครือข่ายนักวิจัยเพื่อการ ขับเคลื่อนพันธกิจด้าน วิชาการและการพัฒนา ความร่วมมือในภูมิภาค เอเชียแปซิฟิก	ACCU-CO-OP College-INDACA etc.
		3-4 ส.ค. 50	นักวิจัยชุดโครงการ 36 จังหวัด 29 คน		
		23-25 ก.ย. 50	นักวิจัยชุดโครงการ 36 จังหวัด/ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้นำกลุ่ม 49 คน		
		18 มี.ย. 50	สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ 5 คน	เครือข่ายสหกรณ์นิคม เชิงคุณค่า	ส่วนจัดนิคมสหกรณ์ กสศ.
		26 ส.ค.50	ผอ./หัวหน้านิคมสหกรณ์ทั่ว ประเทศ 120 คน	เครือข่ายสหกรณ์นิคม เชิงคุณค่า	ส่วนจัดนิคมสหกรณ์ กสศ.
		11 ก.ย. 50	หัวหน้านิคมสหกรณ์ / นักวิชาการ สหกรณ์ 21 คน		
		10 ก.ย. 50	กรรมการหมู่บ้าน 18 คน	ตัวแบบหมู่บ้านเชิง คุณค่า จ.จันทบุรี	ผู้ว่าราชการจังหวัด จันทบุรี
		20 ก.ย. 50	กรรมการหมู่บ้าน 33 คน		
		6 ส.ค. 50	ทีมที่ปรึกษา 3 คน	สหกรณ์การเกษตร ต้นแบบเชิงคุณค่า	ธ.ก.ส.
		7,22 ส.ค. 50	กรรมการ/ฝ่ายจัดการ สกก. 120 คน		
		10 ก.ย. 50	ประธานสกก.ขงจก.		
		15 ก.ย. 50	กรรมการ/ฝ่ายจัดการสกก.บ้านตา ขุน จก. 25 คน		
		30 ก.ย. 50	กรรมการ/ฝ่ายจัดการสกก.ชาณุ วรลักษณบุรี จก. 34 คน		
6	เครือข่ายคุณค่า พิชญ์ โลก	30 พ.ค. 50	ธ.ก.ส./สกต./ผู้นำกลุ่ม/นักวิจัยทีม พิชญ์ โลก 48 คน	ตัวแบบเครือข่ายคุณค่า เชิงบูรณาการในพื้นที่ จังหวัดพิชญ์ โลก	ธ.ก.ส./ขบวนการ สหกรณ์/ผู้ว่าราชการ จังหวัด
7	เครือข่ายสหกรณ์ จ.นครศรีธรรมราช	18 ส.ค. 50	แกนนำเครือข่าย 76 คน	เครือข่ายคุณค่าเชิงบูรณา การในพื้นที่จังหวัด นครศรีธรรมราช	ม.ราชภัฏนครศรีฯ/ ขบวนการสหกรณ์ใน จังหวัด
8	เครือข่ายรวมชื่อ จ.ตราด	27-28 มี.ย. 50	พระสงฆ์ 23 รูป / นักวิจัย / นักวิชาการ 21 คน	เครือข่ายพระสงฆ์กับ การพัฒนาสหกรณ์	เครือข่ายพระสงฆ์ที่ เป็นพระนักปฏิบัติ
9	KU Outlet Center	11 ก.ย. 50	ผู้บริหารตลาดไท 2 คน	เครือข่ายกระจายสินค้า	A-Best Company
10	เครือข่ายคลังสมอง ด้านสหกรณ์	18 ก.ค.50	Mr.Ranjith Heltiarachchi จาก ACCU 5 คน	เครือข่ายวิชาการใน ระดับภูมิภาคเอเชีย แปซิฟิก	ACCU
		29 ส.ค.-1 ก.ย. 50	กรรมการ/ผู้จัดการ สกก.,สอ.,สอฯ 37 คน	เครือข่ายนักสหกรณ์ที่มี คุณค่า	ขบวนการสหกรณ์

ลำดับ ที่	ชื่อเครือข่าย ที่ได้รับการติดตาม	ว.ด.ป.	กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมเวที	แนวทางการขยายผล เครือข่ายระยะต่อไป	หน่วยงานพันธมิตร ที่จะเข้าร่วม
		17 ก.ย. 50	ผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน	ศูนย์สารสนเทศด้าน สหกรณ์และหลักสูตร นักสหกรณ์ที่มีคุณค่า	ผู้ทรงคุณวุฒิ
11	เครือข่ายวิชาการ กตส.-ชสอ.- สว.สก.	9 ก.ค. 50	คณะทำงานจัดตั้งเครือข่ายสตรี 12 คน	เครือข่ายสตรีสหกรณ์	ชสอ.
		3-10 มี.ค. 50	ผู้ตรวจสอบกิจการสอ./สก.	เครือข่ายผู้ตรวจสอบ กิจการอย่างผู้ชำนาญการ	กตส.-ชสอ.
12	เครือข่ายท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ จ.พังงา	19 มิ.ย. 50	ผู้นำกลุ่ม 17 คน	เครือข่ายท่องเที่ยวชุมชน เชิงอนุรักษ์	สหกรณ์จังหวัดพังงา/ กลุ่มโฮมสเตย์ จ.พังงา
		23-25 ก.ย. 50	นักวิจัยชุดโครงการ 36 จังหวัด/ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้นำกลุ่ม 49 คน		
13	เครือข่ายสหกรณ์ การเกษตร จ.ร้อยเอ็ด (ต่อยอดจากแคนดู โมเดล)	28 ก.ค. 50	ฝ่ายจัดการสหกรณ์ 3 สหกรณ์ (สกก.เกษตรวิสัย จก.,สกก.โพน ทอง จก., สกก.สุวรรณภูมิ จก.) 14 คน	เครือข่ายคุณค่าข้าวหอม มะลิไทย (การเชื่อมโยง ห่วงโซ่อุปทาน)	สกก.เกษตรวิสัย จำกัด
รวมกิจกรรมการจัดเวทีทั้งสิ้น 41 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมในเวที จำนวน 2,218 คน					

4.2 กรอบแนวทางการขยายผลเครือข่ายคุณค่า

4.2.1 แนวทางการขยายผลเครือข่ายคุณค่า

ช่วงเวลาการดำเนินการของทีมประสานงานกลางในระยะเตรียมการ ระหว่าง
มกราคม 2550-กันยายน 2550 ภายใต้กรอบแนวทางการดำเนินงาน 3 แนวทาง

แนวทางแรก : การขยายผลเครือข่ายที่จะพัฒนาเป็นต้นแบบเครือข่ายคุณค่าเชิงพื้นที่

ในแนวทางนี้ มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะขยายผลการดำเนินงานของเครือข่าย
ในเชิงพื้นที่ โดยการหนุนเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายจากที่เกิดขึ้นในช่วงการดำเนินงาน 1 ปีที่ผ่านมา เพื่อให้
เห็นตัวแบบสำคัญของการสร้างวงสัมพันธ์เชิงคุณค่า ระหว่างสหกรณ์ และกลุ่ม/องค์กร ที่สนใจเข้าร่วมเป็น
ภาคีเครือข่าย ซึ่งผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินการดังกล่าว ย่อมจะเป็นไปในทิศทางของการสร้างคุณค่าใน
เชิงพื้นที่ ซึ่งจะสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาจังหวัด

แนวทางที่สอง : การต่อยอดเครือข่าย ที่จะพัฒนาเป็นต้นแบบเครือข่ายคุณค่าตามห่วงโซ่
อุปทานสินค้าและบริการของเครือข่าย

ในแนวทางนี้ มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะยกระดับการดำเนินงานของ
เครือข่ายจากการสร้างคุณค่าแก่ภาคีในการดำเนินธุรกิจหรือกิจกรรมในระดับต้นน้ำ (Up stream) ไปสู่ธุรกิจ

หรือกิจกรรมในระดับกลางน้ำ (Middle stream) และปลายน้ำ (Down stream) ในที่สุด ซึ่งจะก่อให้เกิดคุณค่าแผ่ขยายไปในวงกว้าง ซึ่งผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินการดังกล่าว จะช่วยพัฒนาระบบเศรษฐกิจ สังคม (social-economy) และระบบตลาดให้เข้าสู่ความเที่ยงธรรม (Fair-Trade) ที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศ ในเรื่องการกระจายรายได้ได้อย่างเป็นธรรมในที่สุด

แนวทางที่สาม : การต่อยอดเครือข่ายเชิงระบบและทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า

ในแนวทางนี้ มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะสร้างทุนมนุษย์เชิงคุณค่า และทุนสารสนเทศเชิงคุณค่า เพื่อสนับสนุนการพัฒนาระบบสหกรณ์ที่มีคุณค่า ซึ่งจะนำไปในทิศทางของยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการสหกรณ์ ฉบับที่ 2 และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ของประเทศ

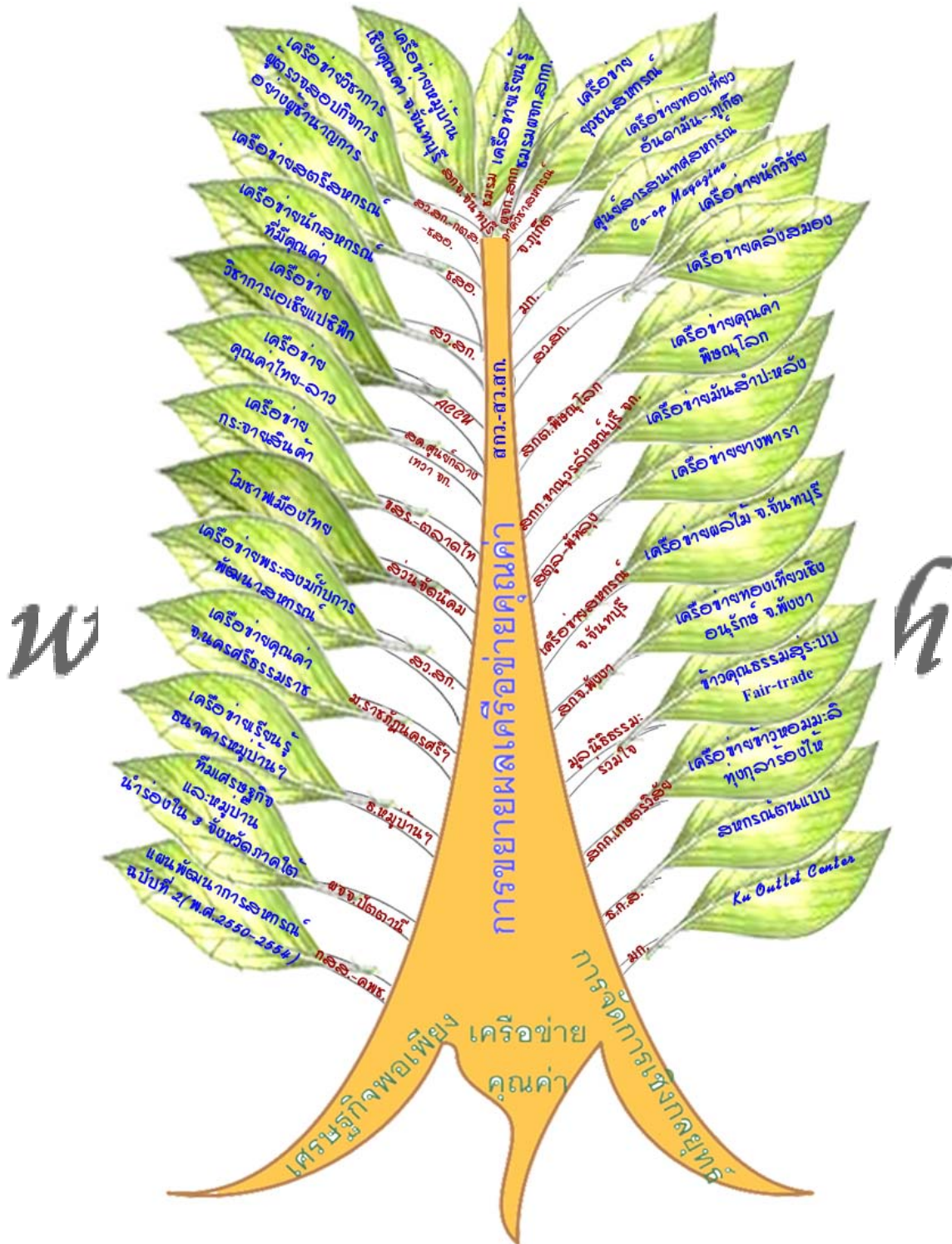
4.2.2 แนวทางการหนุนเสริมเครือข่ายของชุดโครงการวิจัย

ข้อสรุปที่ได้จากการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชี้ให้เห็นว่า แนวทางการสนับสนุนเครือข่ายที่จะก่อให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนของเครือข่าย มีรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาชุดความรู้ / กระบวนการสร้างคุณค่าสหกรณ์และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. การพัฒนาชุดความรู้และตัวแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงไปสู่สหกรณ์ที่มีคุณค่า
3. การสร้างตัวแบบผู้นำสหกรณ์ที่มีคุณค่าและการเผยแพร่
4. การผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อการเผยแพร่ชุดความรู้คุณค่าสหกรณ์
5. การหนุนเสริมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหมู่บ้านวิจัย-ผู้นำสหกรณ์ที่เป็นภาคีเครือข่าย
6. การพัฒนาทีมงานสำหรับกระบวนการสร้างคุณค่าสหกรณ์และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
7. การจัดตั้งและดำเนินงานศูนย์สารสนเทศสหกรณ์เพื่อการเผยแพร่และสร้างความเข้าใจ
8. จัดทำ “วารสารสหกรณ์” เพื่อการเผยแพร่สารสนเทศและชุดความรู้ด้านการวิจัยและพัฒนาการเครือข่ายคุณค่า
9. การพัฒนาผู้นำสหกรณ์ที่มีคุณค่าอย่างเป็นกระบวนการภายใต้ภาคีพันธมิตร
10. การต่อยอดขยายผลเครือข่ายที่เป็นแนวทางปฏิบัติที่ดี (best practice)
11. การขยายผลการเชื่อมโยงเครือข่ายภายใต้ห่วงโซ่อุปทาน
12. การพัฒนาเครือข่ายคุณค่าที่ก่อให้เกิดระบบการผลิตและการค้าอย่างเป็นธรรม
13. การพัฒนาเครือข่ายคุณค่าด้านสวัสดิการของระบบสหกรณ์โดยรวม
14. การพัฒนาเครือข่ายสหกรณ์นิคมเชิงคุณค่า เพื่อบูรณาการชีวิตความเป็นอยู่ที่คำนึงถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

4.2.3 ข้อเสนอสำหรับเครือข่ายที่ควรดำเนินการในระยะต่อไป

จากกรอบแนวทางการหนุนเสริมเครือข่ายคุณค่า และความสนใจเข้าร่วมพัฒนาเครือข่ายของหน่วยงานพันธมิตร จึงได้ข้อสรุปสำคัญ การต่อยอดและขยายผลเครือข่ายทั้งสิ้น 27 โครงการ ดังรูปที่ 4.1 และตารางที่ 4.2

รูปที่ 4.1 ข้อเสนอสำหรับการต่อยอดขยายผลเครือข่ายกับหน่วยงานพันธมิตร สำหรับการดำเนินงานในระยะที่ 3 ชุดโครงการวิจัย

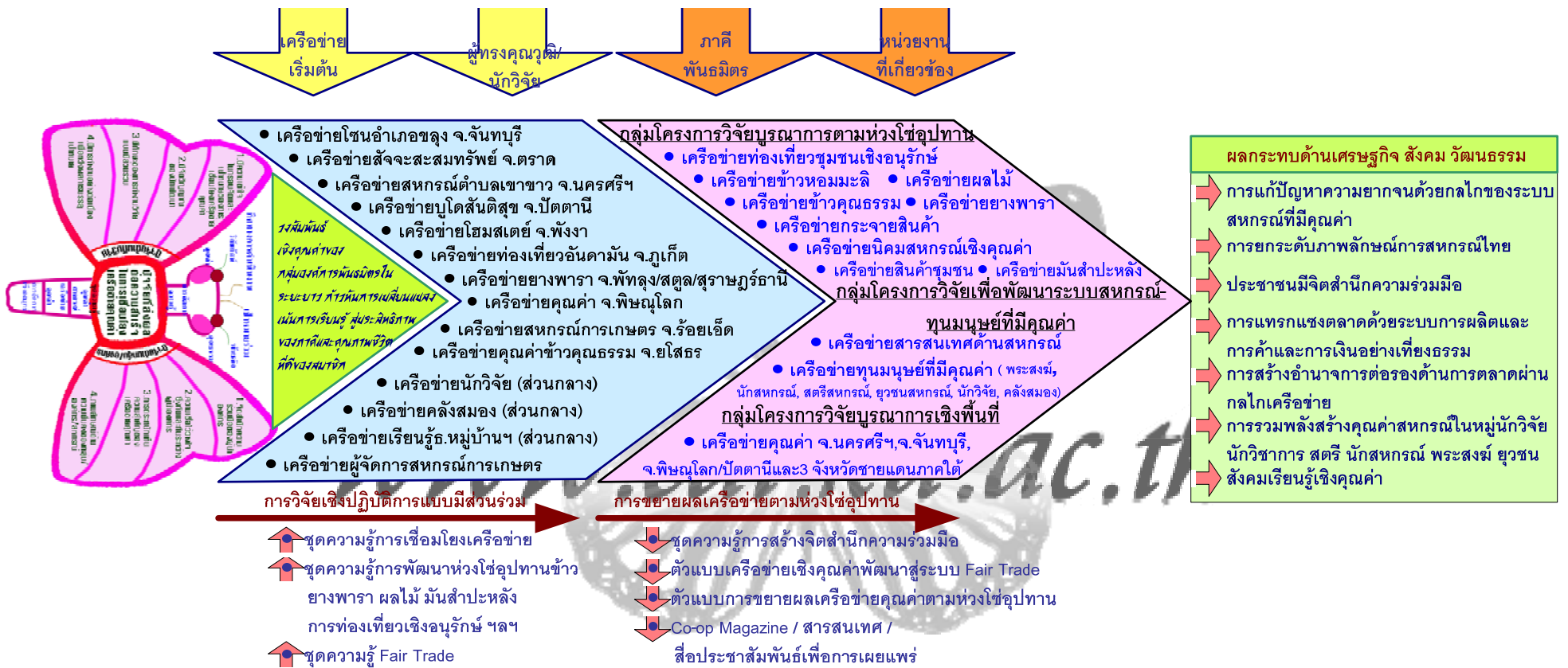
ตารางที่ 4.2 เครื่องมือที่อยู่ในข่ายได้รับการต่อยอดงานวิจัยในระยะที่ 3

ลำดับ ที่	ชื่อเครื่องมือ	จังหวัด	แนวทางการขยาย เครื่องมือ	หัวหน้าทีมวิจัย/หน่วยงาน พันธมิตรหลัก
1	เครื่องมือโซนอำเภอขลุง	จันทบุรี	เครื่องมือผลไม้	อ.อรรธิกา/สกก.ขลุง
2	เครื่องมือสัจจะสะสม ทรัพย์	ตราด	เครื่องมือพระสงฆ์กับ การพัฒนาสหกรณ์	ดร.ทิพวรรณ สีจันทร์/ คุณธเนศ
3	เครื่องมือสหกรณ์ตำบล เขาขาว	นครศรี ธรรมราช	เครื่องมือคุณค่า จ.นครศรีธรรมราช (เครื่องมือบูรณาการ)	ผศ.ยีนดี เจ้าแก้ว/ ม.ราชภัฏนครศรีฯ
4	เครื่องมือโคสันติสุข	ปัตตานี	เครื่องมือคุณค่า... สมานฉันท์ 3 จังหวัด ชายแดนภาคใต้	คุณนอรดิน เจาะแล
5	เครื่องมือโฮมสเตย์	พังงา	เครื่องมือท่องเที่ยว ชุมชนเชิงอนุรักษ์	คุณนารถพงศ์ สุนทรนนท์
6	เครื่องมือยายพารา	พัทลุง	เครื่องมือยายพารา ภาคใต้	ผศ.บรรเจิด พงศ์กิตติ ภาคใต้
7	เครื่องมือคุณค่า	พิษณุโลก	เครื่องมือรวมชื่อ-รวม ขาย	ผอ.วิรัช / สกต.พิษณุโลก
8	เครื่องมือท่องเที่ยวอันดา มัน	ภูเก็ต	ศูนย์เรียนรู้เครื่องมือ ท่องเที่ยว	คุณพรหมโชติ / ทีมมุกอันดา/สว.สก.
9	เครื่องมือสหกรณ์ การเกษตร	ร้อยเอ็ด	เครื่องมือข้าวหอมมะลิ	ผจก.บุญเกิด/ สกก.เกษตรวิจัย
10	เครื่องมือคุณค่าข้าว คุณธรรม	ยโสธร	เครื่องมือข้าวคุณธรรม สู่สากล	คุณนิคม / มูลนิธิธรรมะร่วมใจ
11	เครื่องมือนักวิจัย	ส่วนกลาง	เครื่องมือนักวิจัยเชิง คุณค่า	สว.สก.
12	เครื่องมือสารสนเทศ สหกรณ์	ส่วนกลาง	เครื่องมือสารสนเทศ สหกรณ์	สว.สก.
13	เครื่องมือสินค้าชุมชน	ส่วนกลาง	เครื่องมือสินค้าชุมชน	สว.สก.
14	เครื่องมือพระสงฆ์กับการ พัฒนาสหกรณ์	ส่วนกลาง	เครื่องมือพระสงฆ์กับ การพัฒนาสหกรณ์	สว.สก.

ลำดับ ที่	ชื่อเครือข่าย	จังหวัด	แนวทางการขยายเครือข่าย	หัวหน้าทีมวิจัย/ หน่วยงานพันธมิตรหลัก
15	เครือข่ายชุมชนสหกรณ์	ส่วนกลาง	เครือข่ายชุมชนสหกรณ์	รามจิตติ/ สถาบันการศึกษา/ สหกรณ์
16	เครือข่ายคลังสมองด้าน สหกรณ์	ส่วนกลาง	เครือข่ายคลังสมองด้าน สหกรณ์	สว.สก.
17	เครือข่ายมันสำปะหลัง	ส่วนกลาง	เครือข่ายมันสำปะหลัง	อ.ชวิช
18	เครือข่ายกระจายสินค้า	ส่วนกลาง	เครือข่ายกระจายสินค้า	สว.สก./ชมรมผจก. สหกรณ์การเกษตร
19	เครือข่ายสหกรณ์นิคม	ส่วนกลาง	เครือข่ายการใช้ประโยชน์ที่ดิน ด้านเกษตรอย่างบูรณาการ	สว.สก./ส่วนจัดนิคม สหกรณ์
20	เครือข่ายคุณค่าไทย-ลาว	ส่วนกลาง	เครือข่ายคุณค่าไทย-ลาว	สว.สก.

4.2.4 บทสรุป

ภายหลังได้จัดให้มีเวทีคุยงานการขยายผล ระหว่างผู้อำนวยการฝ่าย 4 (ดร.ดีลาภรณ์ บัวสาย) ผู้ประสานงานกลางและทีมผู้ทรงคุณวุฒิ ในวันที่ 25 กันยายน 2550 ที่จังหวัดพังงา และวันที่ 28 กันยายน 2550 ที่สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จึงมีข้อสรุปที่จะดำเนินการชุดโครงการวิจัยในระยะที่ 3 ให้ขยายเวลาการดำเนินการของทีมประสานงานกลาง ไปอีก 6 เดือน เพื่อสังเคราะห์โจทย์วิจัยตามกรอบคิดกรอบการทำงาน และผลลัพธ์ที่คาดหวังในรูปแบบที่ 4.2 , 4.3 และ 4.4

รูปที่ 4.2 กรอบแนวทางสำหรับกระบวนการวิจัยในระยะที่ 3 ของชุดโครงการวิจัยด้านสหกรณ์

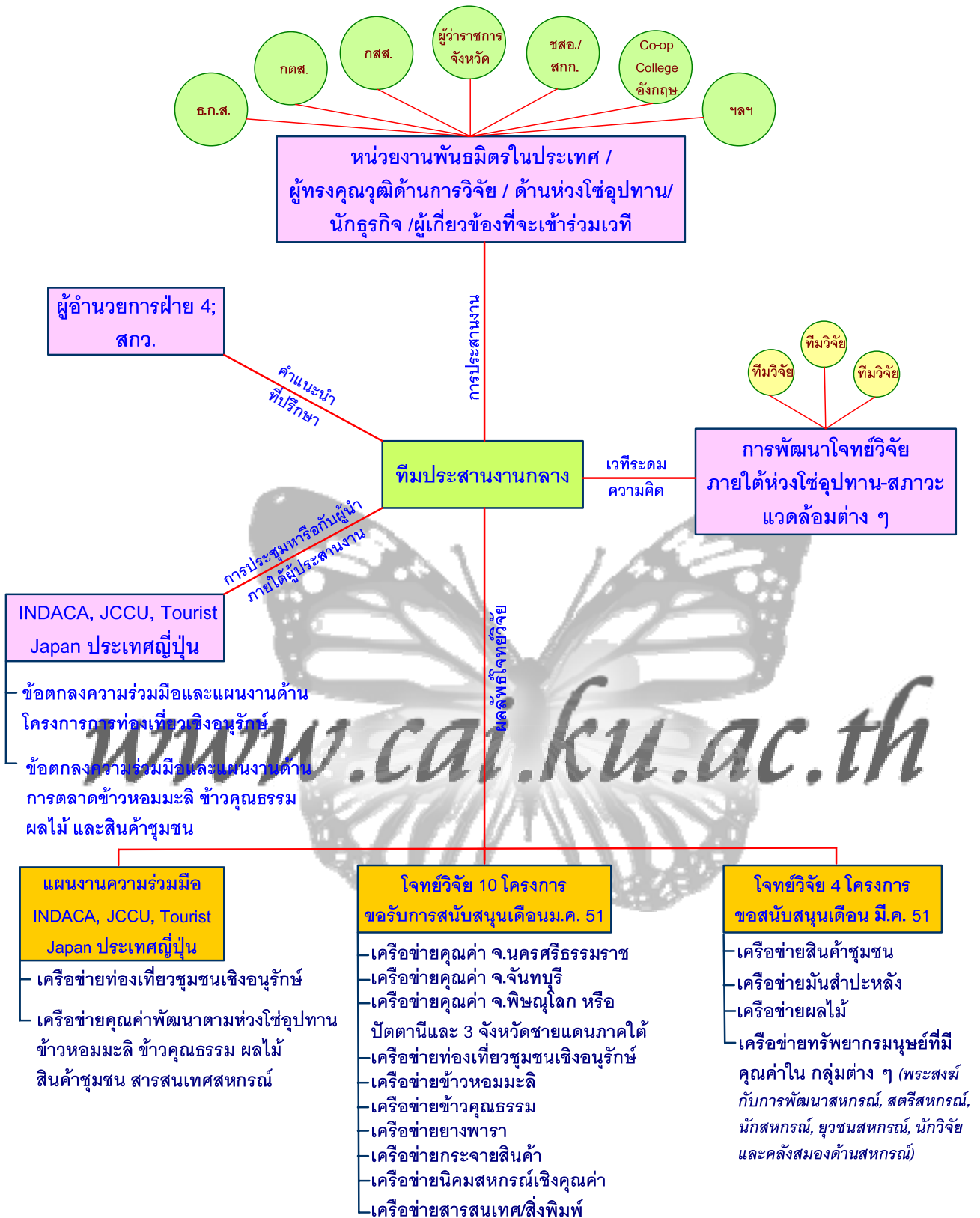

หมายเหตุ : กรอบงานการพัฒนาโจทย์วิจัยในระยะที่ 3 ใช้งบประมาณส่วนเหลือของระยะเตรียมการ

△ กรอบงาน ① - ⑩ ใช้งบประมาณช่วงเดือน ม.ค. 51

△ กรอบงาน ⑪ - ⑭ ขอใช้งบประมาณในช่วงเดือน มี.ค. 51

รูปที่ 4.3 กรอบการทำงานของทีมประสานงานกลางในระยะขยายเวลา 6 เดือน (ต.ค.50 – มี.ค.51) ของชุดโครงการวิจัยด้านสหกรณ์

รูปที่ 4.4 ผลลัพธ์ที่คาดหวังในช่วงขยายเวลาของทีมประสานงานกลาง (ระหว่าง ต.ค. 50 – มี.ค.51)

ภาคผนวกที่ 1

www.cai.cu.ac.th
รายละเอียดการดำเนินการเครือข่าย
จากการติดตามของหัวหน้าทีมวิจัย (เม.ย. 50)

ภาคผนวกที่ 1 : รายละเอียด การดำเนินการเครือข่ายจากการติดตามของทีมนักวิจัยทั้งสิ้น 22 จังหวัด

ลำดับที่	ชื่อเครือข่ายจำแนกตามจังหวัด	มีกิจกรรมการดำเนินการ		รายละเอียดสำหรับการดำเนินการ
		มี	ไม่มี	
1.จังหวัดกระบี่				
1.1	เครือข่ายชุมชนสหกรณ์ชาวสวนปาล์ม น้ำมันจังหวัดกระบี่	✓		รวบรวมวัตถุดิบ แปรรูป การตลาด
1.2	เครือข่ายการเงินตำบลเขาหิน	✓		บริหารจัดการด้านการเงินของแต่ละกลุ่มออมทรัพย์ในแต่ละหมู่บ้าน
1.3	เครือข่ายฟื้นฟูชุมชนผู้ประสบภัยสึนามิ	✓		กลุ่มเครดิตยูเนียน ระดมทุน บริหารสินเชื่อ
1.4	เครือข่ายขบวนการกลุ่ม องค์กรตำบลนาเหนือ	✓		กลุ่มการเงินในชุมชน ฐานข้อมูล ระบบการจัดการ
1.5	เครือข่ายชุมชนเข้มแข็ง ตำบลเขาคราม	✓		บริหารเครือข่ายในทุกระบบ เช่น ด้านเงินทุน การผลิต การตลาด
1.6	กลุ่มเครื่องแกงสตรีอาสาพัฒนาบ้านทุ่ง	✓		ผลิตเครื่องแกง ,กลุ่มออมทรัพย์
2.จังหวัดจันทบุรี				
2.1	ชุมชนสหกรณ์การเกษตรจันทบุรีกับสหกรณ์สมาชิก 15 สหกรณ์	✓		ปุ๋ย ยา เงินทุน
2.2	สหกรณ์การเกษตรเมืองขลุง จำกัด กับสหกรณ์เครดิตยูเนียนอำเภอขลุง	✓		เงินฝาก เงินกู้
2.3	สหกรณ์การเกษตรเมืองขลุง จำกัด กับสหกรณ์การเกษตรเขาสมิง,มะขาม ,นายายอาม, กิซกุก	✓		เงินฝาก ผลไม้
2.4	สหกรณ์การเกษตรเมืองขลุง จำกัด กับ อบต.เทศบาล	✓		เรื่องของธุรกิจน้ำมัน
2.5	สหกรณ์การเกษตรเมืองขลุง จำกัด กับเทศบาลเมืองขลุง	✓		ส่งเสริมสินค้าคุณภาพ จัดงานของดีเมืองขลุง
2.6	สหกรณ์การเกษตรเมืองขลุง จำกัด กับห้างร้านต่างๆ	✓		การขายสินค้ากับห้างสรรพสินค้า และให้เครดิตน้ำมันกับบริษัทขายส่งสินค้า

ลำดับที่	ชื่อเครือข่ายจำแนกตามจังหวัด	มีกิจกรรมการดำเนินการ		รายละเอียดสำหรับการดำเนินการ
		มี	ไม่มี	
3.จังหวัดชลบุรี				
3.1	เครือข่ายจักสาน	✓		มีการจัดทำโครงการขยายกลุ่มอาชีพ
3.2	เครือข่ายโคนม	✓		มีการขยายพื้นที่เครือข่าย
3.3	เครือข่ายยางพารา	✓		มีการขยายพื้นที่เครือข่าย
4.จังหวัดตราด				
	เครือข่ายสัจจะสะสมทรัพย์	✓		มีการรวมตัวของกลุ่มสมาชิกแต่ละหมู่บ้านเพื่อสั่งซื้อสินค้าที่ศูนย์เครือข่าย สัจจะสะสมทรัพย์ จังหวัดตราด ณ วัดไผ่ล้อม ในวันที่ 15 ของทุกเดือน ธุรกิจร่วมซื้อมีการขยายตัวอย่างเห็นได้ชัด มีสินค้าหลากหลายมากขึ้นกว่าเดิม สมาชิกมีความต้องการปริมาณสินค้าเพิ่มมากขึ้น มีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาสนับสนุน สมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ให้ความสำคัญในการออมวันละบาทมาก มีการขยายเครือข่ายโดยมีพระอาจารย์สุบิน ปณีโต และคณะไปยังหมู่บ้านต่างๆ ที่มีการจัดตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ทำให้การออมวันละบาทขยายตัวมากขึ้น ส่วนราชการเห็นความก้าวหน้าเข้าร่วมสนับสนุน
5.จังหวัดนครศรีธรรมราช				
5.1	กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	✓		-
5.2	สหกรณ์ตำบลเฉลิมพระเกียรติ ตำบลเขาขาว อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช	✓		-

ลำดับที่	ชื่อเครือข่ายจำแนกตามจังหวัด	มีกิจกรรมการดำเนินการ		รายละเอียดสำหรับการดำเนินการ
		มี	ไม่มี	
5.3	ผลิตภัณฑ์ชุมชนเมืองนคร จังหวัด นครศรีธรรมราช	✓		-
6.จังหวัดนครนายก				
6.1	ศรีจุฬาโมเดล	✓		ชุมชนศรีจุฬาเดินเครื่องเก็บสูบ
6.2	กองทุนสวัสดิการชุมชน	✓		-
6.3	เครือข่ายกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัด นครนายก	✓		ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ เป็นแกน ขับเคลื่อน
7.จังหวัดหนองคาย				
	เครือข่ายกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์จังหวัด หนองคาย	✓		มีการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ทุกเดือน เพื่อเพิ่ม/ขยาย การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และกิจกรรมเชื่อมโยงภายใน เครือข่าย รวมทั้งสร้างความเข้าใจกับ หัวหน้ากลุ่ม /องค์กร /สหกรณ์ที่มีการ เปลี่ยนแปลงใหม่ ตามวาระการดำรง ตำแหน่ง (และการระดมทุนของ เครือข่าย)
8.จังหวัดหนองบัวลำภู				
	เครือข่ายรวบรวมข้าว	✓		1.จัดหาเงินทุนหมุนเวียนในการ รวบรวมข้าว 2.จัดหาอุปกรณ์เพื่อการรวบรวมข้าว 3.รวบรวมข้าว
9.จังหวัดพังงา				
9.1	Home Stay พังงา	✓		สัมมนาพัฒนาเครือข่าย
9.2	ปื๊ยพังงา	✓		ขายปื๊ยแก่เครือข่ายสมาชิก
9.3	ตลาดผลไม้พังงา	✓		เตรียมการรวบรวมผลไม้ฤดูกาล ปี 50

ลำดับที่	ชื่อเครือข่ายจำแนกตามจังหวัด	มีกิจกรรมการดำเนินการ		รายละเอียดสำหรับการดำเนินการ
		มี	ไม่มี	
10.จังหวัดพัทลุง				
10.1	ชมรมวิสาหกิจชุมชน จังหวัดพัทลุง	✓		มีการประชุมจัดร่างข้อบังคับชมรม และกำลังดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งชมรม
10.2	ชุมนุม สกย. จำกัด	✓		ประชุมจัดร่างข้อบังคับชุมนุมฯ
10.3	อาหารสัตว์ สหกรณ์การเกษตรปากพูน จำกัด	✓		สหกรณ์รวมตัวซื้ออาหารสัตว์
11.จังหวัดสตูล				
11.1	กลุ่มรับซื้อน้ำยางควนกาหลง	✓		รวมตัวขายน้ำยางสด
11.2	กลุ่มรับซื้อน้ำยางสด ระบุ	✓		รวมตัวขายน้ำยางสด
11.3	สกย.ควนโพธิ์	✓		ตลาดกลางรับซื้อยางแผ่น และกำลังขยายโครงการเป็นตลาดกลางยางเฉลิมพระเกียรติ
11.4	เครือข่ายผู้ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร จ.สตูล	✓		รวมตัวจัดซื้อปุ๋ย
12.จังหวัดพิษณุโลก				
1	วัสดุอุปกรณ์การเกษตร	✓		มีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำนวน 241 กลุ่ม
2	ข้าวโพด	✓		มีการรวบรวมผลผลิตได้ 53,000 ตัน
3	ข้าวเปลือก	✓		มีการจัดทำข้าวประกันราคาระหว่างสมาชิกกับสหกรณ์
4	โค-กระบือ	✓		มีการจัดตั้งตลาดโค-กระบือ และช.ก.ส. ให้สินเชื่อ
5	สุกร	✓		สมาชิกจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยง 9 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะประชุมไตรมาสละ 1 ครั้ง โดยค่าใช้จ่ายแต่ละกลุ่มจะช่วยกันจ่ายกลุ่มละ 1,000 บาท และสมาชิกจะให้สหกรณ์เป็นผู้จัดหาอาหารสัตว์

ลำดับที่	ชื่อเครือข่ายจำแนกตามจังหวัด	มีกิจกรรมการดำเนินการ		รายละเอียดสำหรับการดำเนินการ
		มี	ไม่มี	
13.จังหวัดภูเก็ต				
13.1	การสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ตำบลราไวย์ อำเภอเมือง	✓		ขยายเครือข่ายกลุ่มอาชีพ ไปสู่วิสาหกิจ การออมทรัพย์อัลอามานะฮ์ 7 หมู่บ้าน สมาชิก 172 คน ทุน 70,500 บาท และได้ให้ยืมทุนไปทำประมงพื้นบ้าน
13.2	การสร้างเครือข่าย ขบวนการพันธมิตร สหกรณ์บริการรถยนต์ภูเก็ต	✓		1.ขยายช่องทางการให้บริการรถยนต์ บริการจากท่าอากาศยานภูเก็ตไปยัง โรงแรมทั่วเกาะภูเก็ต และจังหวัดใกล้เคียงจำนวน 150 คัน 2.เจรจาความร่วมมือกับธุรกิจรถลีมูซีน เมืองเพริสท์ ประเทศออสเตรเลีย ในการสร้างมาตรฐานการบริการประทับใจ
13.3	เครือข่ายการตลาดผลิตภัณฑ์ OTOP ภูเก็ตและจังหวัดใกล้เคียง	✓		สร้างช่องทางการตลาด พร้อมการสาธิต การออกแบบผลิตภัณฑ์สู่กลุ่มเป้าหมาย นักท่องเที่ยวใน โรงแรมและห้างร้าน
13.4	เครือข่ายชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อ่าวภูเก็ต	✓		สร้างเครือข่ายหมู่บ้านท่องเที่ยว 10 หมู่บ้าน และ Home stay 25 หลัง ร่วมกับเกาะยาว จังหวัดพังงา
13.5	เครือข่ายความร่วมมือส่วนราชการ และภาคเอกชนในการพัฒนา ขบวนการสหกรณ์ จ.ภูเก็ต	✓		ร่วมกับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน สหกรณ์จังหวัด วิทยาลัยอาชีวศึกษา และภาคเอกชน พัฒนาชุมชนสหกรณ์ และหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อรองรับการ ท่องเที่ยวของสถานศึกษาและชุมชน
14.จังหวัดยโสธร				
14.1	กลุ่มเกษตรกร	✓		ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับ จังหวัด เพื่อแนะนำ พัฒนาจุดด้อย เครือข่าย แลกเปลี่ยนสินค้า เช่น รับซื้อ ข้าว บัวย

ลำดับที่	ชื่อเครือข่ายจำแนกตามจังหวัด	มีกิจกรรมการดำเนินการ		รายละเอียดสำหรับการดำเนินการ
		มี	ไม่มี	
14.2	กลุ่มอาชีพ	✓		1.ศึกษาดูงานซึ่งกันและกัน 2.เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ การพัฒนารูปแบบและความคิดสร้างสรรค์
14.3	กลุ่มอนุรักษ์	✓		ประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์
14.4	กลุ่มการเงิน	✓		มีการศึกษาดูงานและประชุมร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนของบอร์ดบริหารกลุ่ม
15.จังหวัดราชบุรี				
15.1	เครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์	✓		มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นระยะๆ
15.2	เครือข่ายการผลิตทางการเกษตร	✓		จัดทำปุ๋ยอินทรีย์/ศึกษาดูงาน
15.3	เครือข่ายการเรียนรู้	✓		มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นระยะๆ
16.จังหวัดสมุทรสงคราม				
	ศูนย์ส่งเสริมธุรกิจเครือข่ายภาคเอกชนสมุทรสงคราม	✓		อยู่ระหว่างจัดทำแผนของเครือข่าย
17.จังหวัดอุดรธานี				
17.1	เครือข่ายการเรียนรู้	✓		แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกเดือน
17.2	เครือข่ายอาหารสัตว์	✓		รวบรวมผลผลิต ซื้อ-ขาย
17.3	เครือข่ายข้าวเปลือก	✓		รวมตัวกันต่อโรงเพื่อขาย
17.4	เครือข่ายน้ำตาลทราย		✓	
17.5	เครือข่ายข้าวเปลือก-ข้าวสาร	✓		เชื่อมโยงการผลิต
17.6	เครือข่ายปุ๋ยเคมี	✓		รวมกันซื้อ
18.จังหวัดอำนาจเจริญ				
18.1	เครือข่ายประชาสังคม ต.นาฝื่อ	✓		การดำเนินกิจกรรมตามปกติตามต้นทุนเดิม
18.2	เครือข่ายพระสงฆ์	✓		การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และหนุนเสริม

ลำดับที่	ชื่อเครือข่ายจำแนกตามจังหวัด	มีกิจกรรมการดำเนินการ		รายละเอียดสำหรับการดำเนินการ
		มี	ไม่มี	
19.จังหวัดปัตตานี				
19.1	เครือข่ายบุญโศสันติสุข อ.กระพ้อ	✓		มีภาคีเครือข่ายเพิ่มขึ้น (ศูนย์คัดแยก ลองกองของอำเภอ 2 แห่ง) /บรรจุนวาระการดำเนินงานเครือข่ายในวาระการประชุมประจำเดือนของสหกรณ์แม่ข่าย /ขยายผลร่วมจัดหาสินค้ากับภาคีเครือข่าย เพื่อลดต้นทุนการจัดการ ฝากเงินปลอดดอกเบี้ย
19.2	เครือข่ายสหกรณ์ลุ่มน้ำสายบุรี	✓		ร่วมกันจัดหาสินค้า
19.3	เครือข่ายสหกรณ์ปัตตานี	✓		รวบรวมสินค้า/ผลิตภัณฑ์
19.4	เครือข่ายรักษาริถีนเขาตวม		✓	
19.5	เครือข่ายเครื่องแต่งกายมุสลิม	✓		กำหนดเป้าหมายการพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์/ขยายผลรวบรวมสินค้า/ผลิตภัณฑ์
20.จังหวัดนครสวรรค์				
20.1	ข้าวปลอดสารพิษ	✓		ห้วยน้ำหอม อ.ลาดยาว /ยังขาดเงินทุน
20.2	มะม่วงกวนเส้นแก้ว	✓		ที่ ต.หัวดง อ.เก้าเหลียว /ยังขาดเงินทุน
20.3	สบู่แปรรูปสมุนไพร	✓		กลุ่มบางประมง อ. โกรกพระ /ยังขาดเงินทุน
20.4	ตัดเย็บเสื้อผ้า	✓		อ.แม่वंกั กลุ่มยังขาดเงินทุน
20.5	น้ำมะพร้าว น้ำมะนาวแปรรูป	✓		บ้านปางสวรรค์ อ.ชุมตาบง /ยังขาดเงินทุน
20.6	ดอกไม้จันทน์	✓		บ้านเขากอง อ.พยุหะคีรี /ยังขาดเงินทุน
20.7	กลุ่มตะเกียงไฟฟ้า กะลามะพร้าว	✓		อ.หนองบัว /ยังขาดเงินทุน
20.8	น้ำปลาตราบึงหลวง	✓		บ้านเกรียงไกร อ.เมือง /ยังขาดเงินทุน
20.9	แชมพูดอกอัญชัญ	✓		บ้านหนองพิกุล อ.ตากฟ้า /ยังขาดเงินทุน

ลำดับที่	ชื่อเครือข่ายจำแนกตามจังหวัด	มีกิจกรรมการดำเนินงาน		รายละเอียดสำหรับการดำเนินการ
		มี	ไม่มี	
20.10	ทอผ้าบ้านเนินสาร	✓		บ้านตากฟ้า อ.ไพศาลี /ยังขาดเงินทุน
20.11	ตะเกียงกะลา	✓		ต.ลำพยนต์ อ.ตากฟ้า /ยังขาดเงินทุน
20.12	แกะสลักไม้มงคล	✓		บ้านพยุหะ อ.พยุหะคีรี
20.13	ผลิตภัณฑ์จากตาลโตนด	✓		บ้านเกษไชย อ.ชุมแสง /ยังขาดเงินทุน
21. จังหวัดร้อยเอ็ด				
	เครือข่ายสหกรณ์การเกษตร (แคนดูโมเดล)	✓		ปัจจุบันแกนนำเครือข่ายคือสหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด ได้ขยายเครือข่ายครอบคลุมในสหกรณ์การเกษตรอีก 8 แห่ง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเตรียมแผนที่จะพัฒนาเครือข่ายข้าวหอมมะลิกับสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
22. จังหวัดนนทบุรี				
	เครือข่ายกลุ่มอาชีพสหกรณ์	✓		เครือข่ายกลุ่มอาชีพสหกรณ์ ปัจจุบันยังมีความร่วมมือในการดำเนินการด้านการตลาดและมีการดำเนินการภายใต้โครงการจำหน่ายสินค้าในเครือข่ายสหกรณ์ในภูมิภาคอื่นๆ ด้วย

ข้อ 2 ข้อเสนอแนะของหัวหน้าทีมวิจัย เกี่ยวกับการหนุนเสริมการดำเนินการเครือข่าย (เฉพาะกรณีเครือข่ายที่มีคุณลักษณะที่จะพัฒนาไปสู่การดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเกิดคุณค่าต่อภาคีเครือข่ายและสมาชิก

1.จังหวัดกระบี่

1) ควรให้เครือข่ายในแต่ละจังหวัด มีเวทีพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ทั้งด้านการบริหารจัดการ และด้านคุณค่าของชุมชน

2) ควรมีเครื่องมือที่เป็นองค์ความรู้ ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้นำชุมชนนำไปประยุกต์ใช้ประกอบกับประสบการณ์ที่ตนเองมีอยู่แล้ว เพื่อให้เครือข่ายเกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน

3) ควรถอดบทเรียนที่เป็นลักษณะเด่น ในแต่ละจังหวัดเพื่อนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

2. จังหวัดจันทบุรี

สหกรณ์การเกษตรเมืองขลุง จำกัด มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับสหกรณ์การเกษตรเมืองจันทบุรี สหกรณ์การเกษตรมะขาม สหกรณ์การเกษตรท่าใหม่ สหกรณ์การเกษตรโป่งน้ำร้อน เชื่อมโยงเรื่องเงินฝาก สหกรณ์การเกษตรเมืองขลุง นำเงินไปฝากกับ 4 สหกรณ์

สหกรณ์การเกษตรเมืองขลุง จำกัด กับสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ช.ก.ส. จันทบุรี (สกต.) เรื่องสินค้า สกต.จันทบุรี ขายสินค้าให้กับสมาชิก แต่สมาชิก สกต.มารับสินค้าที่ สหกรณ์การเกษตรเมืองขลุง จำกัด

สหกรณ์การเกษตรเมืองขลุง จำกัด (สกก.เมืองขลุง) กับสหกรณ์เครดิตยูเนียนในอำเภอขลุง โดย สกก.เมืองขลุงรับฝากเงินจาก สหกรณ์เครดิตยูเนียนเวฬุวัน ครอบกนงทริทรัพย์ และสหกรณ์เครดิตยูเนียนต่างๆ กู้เงินจากสหกรณ์การเกษตรเมืองขลุง จำกัด

สหกรณ์การเกษตรเมืองขลุง จำกัด กับสหกรณ์การเกษตรเขาสมิง จังหวัดตราด สหกรณ์การเกษตรมะขาม สหกรณ์การเกษตรนายยาม สหกรณ์การเกษตรท่าใหม่ สหกรณ์เขาศิขณู เป็นเครือข่ายผลไม้ส่งห้างสรรพสินค้าต่างๆในประเทศ

สหกรณ์การเกษตรเมืองขลุง จำกัด กับ อบต.เทศบาลเมืองขลุง เป็นเครือข่ายธุรกิจในการขายน้ำมัน โดยสหกรณ์การเกษตรเมืองขลุง จำกัด ให้เครดิต 1 เดือนกับ อบต.เทศบาล

สหกรณ์การเกษตรเมืองขลุง จำกัด กับเทศบาลเมืองขลุง จัดการประกวดผลไม้เพื่อส่งเสริมผลไม้ให้มีคุณภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภคในประเทศ โดยใช้พื้นที่สหกรณ์การเกษตรเมืองขลุง จำกัด จัดงานของดีเมืองขลุง

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรเมืองจันทบุรี จำกัด กับสมาชิกชุมนุม 14 สหกรณ์ โดยการเชื่อมโยงเครือข่ายสินค้า และเงินทุนกับสหกรณ์สมาชิก ด้วยกันโดยชุมนุมเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงให้สมาชิก

3. จังหวัดชลบุรี

ไม่มี

4. จังหวัดตราด

ควรมีการทำวิจัยเพื่อให้เห็นถึงการพัฒนาเครือข่ายที่มีคุณค่าอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้กับชุมชนที่มีบริบทคล้ายคลึงกันนี้ นำไปศึกษาแนวทางและพัฒนาชุมชนเพื่อนำไปสู่ความพอเพียงตามแนวทฤษฎีของในหลวง

5. จังหวัดนครศรีธรรมราช

1) เครือข่ายกลุ่มสังจะฯ การดำเนินงาน ถ้าทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องมีกิจกรรมหลายอย่างทำเพื่อกลุ่มสมาชิก (1) การออมทรัพย์ (2) ฌาปนกิจสวัสดิการ (3) ปู่ยอินทรีย์อัดเม็ด (4) น้ำดื่มขวด (5) การให้การศึกษาลูกสูตรเศรษฐกิจพอเพียงแก่สมาชิกเกษตรกร ,กลุ่มองค์กรจากหน่วยงานต่างๆ เช่น กรมที่ดิน , กรมส่งเสริมสหกรณ์ ,ช.ก.ส. , พัฒนาชุมชน

ปัจจุบันมีการบริหารงานจัดการเครือข่ายอย่างมีระบบ และเชื่อมโยงกับองค์กร คือ มีปรัชญา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ภารกิจ โครงสร้างหน้าที่และคณะกรรมการเครือข่ายกลุ่มสัจจะที่ชัดเจน

เป้าหมาย การพัฒนาของเครือข่ายกลุ่มสัจจะฯ

- (1) เชื่อมโยงกลุ่มองค์กรในระดับพื้นที่ ระดับตำบล ตำบลทั่วจิว ร่วมกับทุกหน่วย กลุ่ม องค์กร (ลักษณะเครือข่ายพื้นที่เขาขาว)
- (2) พัฒนาสมาชิก กลุ่มของเครือข่ายให้มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง / การมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต ในครอบครัว กลุ่ม เครือข่ายฯ
- (3) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่มีอยู่เดิมให้ดียิ่งขึ้น
- (4) ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของเครือข่ายฯ ร่วมกับองค์กรอื่นๆ ในรูปแบบต่างๆ

2) เครือข่ายสหกรณ์เฉลิมพระเกียรติตำบลเขาขาว

จากผลการวิจัย ผสมกับการพัฒนาของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช เกิดการ เชื่อมร้อยกลุ่มองค์กรต่างๆ ในระดับตำบล ได้มีรูปแบบแนวทางที่ชัดเจน ทั้งสหกรณ์จดทะเบียน ,กลุ่มไม่จดทะเบียนสหกรณ์ องค์กรต่างๆ รวมทั้ง อบต.เขาขาว มีรูปแบบเครือข่ายพื้นที่ระดับตำบลที่ชัดเจน

ปัจจุบัน กำลังทำข้อมูลปัญหาของกลุ่มและหมู่บ้านเพิ่มเติม เพื่อทำแผนแม่บท ตำบลมีแผน ยุทธศาสตร์ การพัฒนากลุ่มองค์กร , หมู่บ้าน ,เครือข่ายสหกรณ์ที่ชัดเจนทั้งในระยะสั้น และระยะยาว 1,3,5 ปี และพัฒนาเป็น โครงการต่าง ที่สำคัญๆ และต้องปฏิบัติการก่อนหลังร่วมกับองค์กรต่างๆ ที่หนุนเสริม ปัจจุบันมีคณะกรรมการเครือข่ายส่วนใหญ่ เป็นกรรมการของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตร ต.เขาขาว

การขยายผลต่อ

- (1) ทำแผนแม่บท ทำวิสัยทัศน์ แผนกลยุทธ์/ภารกิจของเครือข่าย จนถึงเป็นโครงการ
- (2) การมีโครงสร้างคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายที่ชัดเจน
- (3) ปฏิบัติการ โครงการ/ติดตามผลและตัวชี้วัด
- (4) การจัดเวทีใช้การจัดการความรู้

3) เครือข่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนเมืองนคร

- (1) มีการขับเคลื่อนด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในเครือข่ายเป็นเครือข่ายผลิตภัณฑ์
- (2) หาดตลาด
- (3) มีคณะกรรมการดำเนินงาน และ โครงสร้างชัดเจน แต่ประชุมพบปะกันได้น้อย ต้องการจุดเชื่อมโยงประสานที่ชัดเจนมากกว่านี้ กำลังพัฒนาศูนย์ประสานงาน ที่ชัดเจน มั่นคง
- (4) พัฒนาผู้นำกลุ่มของเครือข่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน

6.จังหวัดนครนายก

การสร้างผู้นำทดแทน (การติดตามให้ต่อเนื่อง) จะมีผลให้เครือข่ายเข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน

7.จังหวัดหนองคาย

เนื่องจากความเป็นเครือข่าย มีลักษณะเป็นองค์กรในแนวนอน ดังนั้นการหนุนเสริมที่สำคัญควรใช้ “การประชุม” เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการเครือข่าย การประชุมจะเป็นเครื่องมือเปิดพื้นที่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคณะกรรมการเครือข่าย ทีมวิจัย ควรพยายามตั้งคำถาม เพื่อกระตุ้นให้เกิดการร่วมคิดและร่วมแสวงหาทางเลือกที่ดีเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ สร้างกิจกรรมและขยายกิจกรรมเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ทีมวิจัยควรตั้งคำถามและใช้คำถามเพื่อกระตุ้น ให้กำลังใจ รวมทั้งส่งเสริมการรักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกเครือข่าย พยายามเสริมสร้างภาวะผู้นำ (Leadership) ให้เกิดขึ้นใหม่อย่างต่อเนื่องด้วย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้รับช่วงงาน /กิจกรรมเชื่อมโยงภายในเครือข่ายพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เกิดคุณค่าต่อภาคีเครือข่าย ควรเน้นบรรยากาศการให้ความช่วยเหลือ และช่วยแก้ไขปัญหากลุ่ม/องค์กร /สหกรณ์ที่เป็นสมาชิกของเครือข่าย ซึ่งต้องอาศัยการร้อยเรียงน้ำใจร่วมกัน เพื่อเกิดพลัง

ผู้หนุนเสริมไม่ว่าทีมวิจัย หรือหน่วยงานภาครัฐ ที่มีหน้าที่ส่งเสริมการดำเนินเครือข่าย ควรใช้ความพยายาม (รวมทั้งความอดทน) อย่าพยายาม “ชี้หรือสั่งการ” แต่ควรเป็นการกระตุ้นให้กำลังใจ เพื่อให้เกิดการ “ร่วมคิดร่วมทำร่วมประเมินและร่วมรับประโยชน์(ถ้ามี)” ซึ่งเกิดจากการประชุมร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นสำคัญ ซึ่งในที่สุดจะช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงภายในเครือข่ายในระดับแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น (Highly integrated) และเครือข่ายน่าจะมีความเข้มแข็ง มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน โดยที่จุดแข็งของกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ หนึ่งจะไปช่วยแก้ไขจุดอ่อน ของอีกกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ หนึ่งได้ ปัจจุบันเครือข่ายกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ จังหวัดหนองคาย ทีมวิจัยพยายามดำเนินการ ในแนวทางนี้

8.จังหวัดหนองบัวลำภู

การหนุนเสริมจากภายนอก (นักวิจัย , เจ้าหน้าที่รัฐ ฯลฯ)

1) การประสานงาน เนื่องจากสมาชิกเครือข่ายยอมรับให้นักวิจัยเป็นผู้ประสานงานหรือประสานประโยชน์

2) ความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับระเบียบหรือกติกากฎ หรือความรู้ทางธุรกิจ เช่น การผลิต การตลาด

3) งบประมาณ ที่เพียงพอและเอื้อในการทำธุรกิจ

4) โรงสี

5) ตลาดข้าวสาร

9.จังหวัดพังงา :-

10. จังหวัดพัทลุง :-

11. จังหวัดสตูล :-

12. จังหวัดพิษณุโลก

สนับสนุนองค์ความรู้ สหกรณ์ให้แก่ สกต. ซึ่งเป็นศูนย์กลางเครือข่าย เพื่อสนับสนุนเครือข่ายสมาชิก ให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

13. จังหวัด ภูเก็ต

1. การสร้างเครือข่ายขบวนการวิสาหกิจชุมชนตำบลราไวย์

ชุมชนตำบลราไวย์ ได้รับบทเรียนจากการส่งเสริมกิจกรรมชุมชนของส่วนราชการและองค์กรพัฒนาเอกชนว่า มีรูปแบบ วิธีการที่หลากหลาย ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของหน่วยงาน ทำให้ไม่สามารถนำรูปแบบกิจกรรมมาเชื่อมโยงกันได้อย่างยั่งยืน ชุมชนจึงได้ประชุมหาแนวทางการเชื่อมโยงเครือข่ายกิจกรรมในรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน โดยให้องค์กรชุมชนที่เป็นกลุ่มอาชีพ กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มประมง กลุ่มเลี้ยงผึ้ง กลุ่มบาติก กลุ่มปักดิ้น กลุ่มทำขนม กลุ่มสปาสมุนไพร และผู้ประกอบการรายย่อยได้รวมตัวกันเป็นเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตำบลราไวย์และจัดตั้งกองทุนออมทรัพย์อัลอามานะฮ์ขึ้น เพื่อเป็นแกนกลางในการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน โดยได้เริ่มเปิดดำเนินการมาตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2549 ปัจจุบันมีสมาชิก 172 ราย เงินทุนสัจจะสะสม 70,500 บาทและได้ดำเนินกองทุนไปช่วยเหลือประมงพื้นบ้าน โดยจัดหาพันธุ์กุ้ง และทำโสมสเคย์ลอยน้ำ เพื่อเป็นรูปแบบธุรกิจใหม่ในการให้บริการท่องเที่ยวชุมชน นอกจากนี้ยังมีการขยายเครือข่ายออกไปสู่การชุมชนใกล้เคียง ในการส่งเสริมความรู้ให้กับชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหายากจน โดยการเปิดอบรมนวดสปาสมุนไพร การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวให้กับชาวประมงในการให้บริการนักท่องเที่ยว

แนวทางการหนุนเสริมการดำเนินงานเครือข่ายที่จะพัฒนาไปสู่การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเกิดคุณค่าต่อภาคีเครือข่ายและสมาชิก

1) ควรมีการประชุมประสานเครือข่ายความร่วมมือของส่วนราชการและภาคเอกชนในรูปแบบของทีมปฏิบัติงานภาคสนาม โดยออกเป็นคำสั่งของจังหวัด เพื่อให้ทุกหน่วยงานได้มีรูปแบบ วิธีการบริหารจัดการและงบประมาณ และมีการติดตามประเมินผลงานร่วมกัน

2) ควรมีการประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนและการแก้ไขปัญหาความยากจน ในการบูรณาการแผนงาน/โครงการและกิจกรรม ที่เกิดความคิด ความร่วมมือและมีความเข้าใจกันในการปฏิบัติงานร่วมกันแบบพันธมิตร เพื่อให้ได้ทั้งงานและน้ำใจระหว่างกัน ผู้บริหารสามารถให้คุณค่าความดีความชอบในการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีมปฏิบัติงานในพื้นที่ของต่างหน่วยงานได้

2. การส่งเสริมเครือข่ายขบวนการสหกรณ์ในเขตจังหวัดภูเก็ต

จังหวัดภูเก็ต มีการจัดตั้งและพัฒนาสหกรณ์ 6 ประเภท จำนวน 43 สหกรณ์ สมาชิกกว่า 20,000 คน เงินทุนกว่า 400 ล้านบาท นอกจากนี้ยังมีกลุ่มอาชีพ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน และหมู่บ้าน/ชุมชนเศรษฐกิจแบบพอเพียงในหลายรูปแบบ แต่การดำเนินงานในรูปแบบของขบวนการสหกรณ์ ยังไม่เกิดผล ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างของระบบและรูปแบบการบริหาร โครงการของหน่วยงานต้นสังกัดจากส่วนกลางและภูมิภาค ทำให้บุคลากรของรัฐและท้องถิ่นขาดความรู้ ความเข้าใจในการสร้างเครือข่ายขบวนการสหกรณ์ที่เป็นสาธารณะ ที่ทุกคนสามารถสัมผัสและจับต้องร่วมกันได้ นอกจากนี้ยังมีผลมาจากความยึดมั่นในหน่วยงานและกิจกรรมที่ยึดถือปฏิบัติ ทำให้

ประชาชนเกิดความสับสนและขาดความต่อเนื่อง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการฝึกปฏิบัติงานและเรียนรู้งานในหลายรูปแบบ ได้แก่

1) การสร้างทีมวิทยากรกลาง โดยคัดเลือกบุคลากรในส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความคิดที่จะแก้ไขและปฏิบัติงานร่วมกัน มาสร้างเป็นทีม ครู ก เพื่อกำหนดรูปแบบวิธีการปฏิบัติงาน และการประสานงานร่วมกันโดยกำหนดเป็นปฏิทินการปฏิบัติงานให้ทุกหน่วยงานทุกระดับทราบ

2) การสร้างทีมปฏิบัติงานสนาม โดยคัดเลือกบุคลากรของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละท้องที่ ปฏิบัติงานร่วมกันโดยมีการกำหนดแผนงาน/โครงการและกิจกรรมพัฒนาตามขบวนการสหกรณ์ร่วมกัน โดยไม่ยึดติดกับหน่วยงาน และมีการให้ความดีความชอบในการปฏิบัติงานร่วมกันได้ เพื่อเป็นกำลังใจแก่ผู้ร่วมงานทุกคน

3) การสร้างทีมวิทยากรชาวบ้าน โดยการคัดเลือกผู้นำชุมชนที่มีความรู้ ความสามารถในการเป็นวิทยากรถ่ายทอด และจัดกระบวนการกลุ่มเข้ารับการอบรมเป็นทีมวิทยากรชาวบ้าน เพื่อให้ปฏิบัติงานร่วมกันกับทีมปฏิบัติงานภาคสนามและภาคเอกชน โดยมีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน และวัดความสำเร็จ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมต่อไป

นอกจากนี้ ควรมีการนำผู้นำชุมชนและผู้นำขบวนการสหกรณ์ไปร่วมเรียนรู้ประสบการณ์กับเจ้าหน้าที่ ในการพัฒนาทักษะ และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มและการปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อน สร้างจุดแข็งในการเสริมสร้างพลังในการพัฒนาเครือข่ายขบวนการสหกรณ์ให้สัมฤทธิ์ผลภายในระยะเวลาที่กำหนด

1) การคัดเลือกชุมชนและเครือข่ายสหกรณ์ โดยการจัดกระบวนการพัฒนากลุ่ม/ชุมชนตามวิถีสหกรณ์ โดยมีการวัดผลการพัฒนาและกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นชุมชนนำร่องในการนำองค์ความรู้ ประสบการณ์ และกิจกรรมผลงานมาเผยแพร่และถ่ายทอดความสู่ชุมชนอื่น

2) การนำเสนอผลงาน และกิจกรรมให้ผู้บังคับบัญชาทราบ และเป็นรูปแบบสำคัญในการนำไปสู่การปฏิรูปการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในการแก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาไปสู่ชุมชนเศรษฐกิจแบบพอเพียงของจังหวัดในที่สุด

14.จังหวัดยโสธร

ในการหนุนเสริมเครือข่ายเพื่อให้เกิดกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ในอนาคตให้เป็นและยั่งยืนนั้น ควรมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1. โครงการวิจัย ควรจะกำหนดให้ต่อเนื่องจากคราวที่แล้วในลักษณะการติดตามประเมินและแก้ปัญหาในจุดด้อย

2. หน่วยงานในระดับจังหวัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะร่วมมือกันส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มเครือข่ายอย่างจริงจัง อาจจะกำหนดโครงการกิจกรรมการหนุนเสริม ของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว (กลุ่มเครือข่ายทั้ง 4 กลุ่ม)

3. ควรมีการกำหนดประชุมกลุ่มเครือข่ายทั้ง 4 กลุ่ม โดยแยกการประชุมเป็นกลุ่ม ๆ 4 ครั้ง ทั้งนี้เพื่อติดตามความก้าวหน้าหรือสถานการณ์ของกลุ่ม เพื่อการกระตุ้นและหาแนวทางแก้ปัญหาพัฒนา

4. อยากรให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับได้ศึกษา และนำผลงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง การพัฒนาส่วนหนึ่งอยู่ในแผนงาน โครงการปกติของหน่วยงานอยู่แล้ว

15. จังหวัดราชบุรี

มีเวทีหรือการเรียนรู้ที่มีผู้ชำนาญการเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ (เครือข่ายทั้ง 3 ที่ระบุไว้) มาช่วยตั้งคำถามและให้ความรู้เป็นระยะ ๆ ขณะเดียวกันการจัดการเรียนรู้ของภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นภาคีเกี่ยวข้องควรต้องขยายผลที่สำคัญต้องมีกิจกรรมการเสริมสร้างพลังจากภายใน คือ การทำ Self Reflection ด้วยสมาธิ

16. จังหวัดสมุทรสงคราม

หนุนเสริมในด้านการฝึกอบรม

17. จังหวัดอุดรธานี

การเกิดขึ้นของเครือข่ายการเรียนรู้เป็นฐานทำให้เกิดเครือข่ายทางเศรษฐกิจ ดังนั้นหากเครือข่ายการเรียนรู้หยุดลง ทำให้ทุนทางสังคมระบบความสัมพันธ์ไม่เหนียวแน่นจะทำให้การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจค่อย ๆ ล้ม หรือหยุดไปด้วย และกลายเป็นการจับคู่ที่ขาดพลังของเครือข่าย จากสภาพการณ์ดังกล่าว เครือข่ายสหกรณ์จังหวัดอุดรธานีจะดำรงอยู่ได้จำเป็นต้องมีกลไกหนุนเสริมดังนี้

1. ความเชื่อมั่นต่อระบบเครือข่ายของผู้นำสูงสุดในจังหวัดซึ่งเครือข่ายที่เกิดขึ้นทำให้ผู้นำเชื่อมั่นและยอมรับการเกิดขึ้นของเครือข่ายจากโครงการวิจัย จึงมีนโยบายให้การเข้าร่วมประชุมเครือข่ายทุกเดือนเพื่อช่วยกันหนุนเสริมให้ยั่งยืน แต่ยังคงกลไกกำกับให้การปฏิบัติบรรลุผล

2. วิธีคิดของ MU ต้องเชื่อมั่นกระบวนการเรียนรู้ มากกว่าการมุ่งผลงานเชิงนโยบาย ตามระบบราชการที่คุ้นชิน

3. การบูรณาการงานเครือข่ายกับงานประจำของ MU ทำอย่างไรจึงสามารถทำให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริม (MU) สามารถบูรณาการงานประจำกับเครือข่ายที่เกิดขึ้นให้ทำงานไปด้วยกันหากสามารถปรับกระบวนการทัศนการทำงานและแก้ไข 3 ประการที่สำคัญข้างต้น เครือข่ายจังหวัดอุบลราชธานีจะยืนยาว และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีผลต่อรูปแบบการเชื่อมโยง ตามหลักของสหกรณ์มากขึ้น

ปัจจัยภายนอกที่สำคัญ และเป็นภัยคุกคามอย่างต่อเนื่อง คือ การพยายามดึงเครือข่ายไปเป็นชุมนุมที่เป็นทางการ

18. จังหวัดอำนาจเจริญ

1 การพัฒนางานต้องคุ้มด้วยกระบวนการวัดองค์ความรู้ของเครือข่ายเพื่อให้เกิดการพัฒนา ปัญญาอย่างต่อเนื่อง เพราะแต่ละเครือข่ายในท้องถิ่นมีพื้นฐานต้นทุนเดิมทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเห็นสมควรใช้การพัฒนาปัญหามากกว่าด้านอื่น ๆ

2. การจัดทำหรือการพัฒนาหลักสูตร เพื่อพัฒนาบุคลากรทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นหัวใจสำคัญของการเคลื่อนกระบวนกร “สหกรณ์” ในกรอบแนวคิดดังกล่าว “ปรียวดี” ปฏิบัติ และปฏิเสธ ที่อุดมด้วยหลักธรรมาภิบาลพัฒนาให้สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของชุมชน

3. การพัฒนารูปแบบสหกรณ์ตามความหลากหลายและมีพื้นฐานมาจาก “วิถีชีวิตชุมชน” เพื่อให้สหกรณ์สัมผัสและจับต้องได้มากกว่า “นวัตกรรม” นำเข้าจากภายนอกที่ก่อให้เกิดความแปลกแยกของท้องถิ่น เพราะจากข้อค้นพบในการวิจัยได้สะท้อนให้เห็นว่าแนวคิด “สหกรณ์” มีมาแต่อดีต เพียงแต่ไม่ถูกนิยามและให้คุณค่าว่าเป็นแนวคิด “สหกรณ์” เท่านั้น

4. การเชื่อมโยง “หลักการสากล” กับ “ท้องถิ่น” ให้เป็นแนวเดียวกันตามข้อเสนอ

5. การพัฒนาที่เน้นให้ความสำคัญต่อ “คุณค่า” ของสหกรณ์มากกว่ามูลค่าของผลลัพธ์เพราะกระบวนการดำเนินงาน และให้คุณค่าในทุกมิติทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม

19. จังหวัดปัตตานี

1. หนุนเสริมและสร้างโอกาสให้แกนนำองค์กรภาคีเครือข่าย มีการพบปะ เปิดเวทีแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ความสำเร็จหรือล้มเหลวเป็นบทเรียนที่ต้องหารือร่วมกัน และขับเคลื่อนกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

2. หนุนเสริมให้องค์กรภาคีเครือข่ายวางกรอบทิศทางกรดำเนินงาน (แผนกลยุทธ์) ที่เอื้อต่อการเชื่อมโยงพันธมิตรระหว่างองค์กรในมิติที่หลากหลาย

3. หนุนเสริมให้เครือข่ายทำแผนกิจกรรมร่วมกัน บนพื้นฐานความร่วมมือและผลประโยชน์ที่เป็นธรรมและมีการขับเคลื่อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่หลากหลาย เอื้อประโยชน์ต่อคนในสังคมที่เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง

20. จังหวัดนครสวรรค์

1. พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์

2. ขยายเครือข่ายไปยังต่างจังหวัดโดยนำเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นแกนนำของแต่ละจังหวัด

3. ควรกำหนดเป็นนโยบาย ให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์

4. ควรให้การสนับสนุน ความรู้ เงินงบประมาณ การจัดการผลิตภัณฑ์ อย่างต่อเนื่อง และการออกแบบปรับปรุงบูรณาการ

5. พัฒนาผู้นำ กลุ่ม ชุมชน สถาบันให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

6. ส่งเสริมประชาสัมพันธ์ ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มตนเอง และควรมีหน่วยงานสนับสนุน ออกแบบโฆษณาสินค้าให้แพร่หลายกว่าเดิม

7. ควรมีการแข่งขันจัดประกวดผลิตภัณฑ์ และปรับปรุงรูปแบบบ้าง

8. กลุ่มผลิตภัณฑ์ที่เด่น ควรจัดทำเอกสารเผยแพร่สนับสนุนหรือขยายผล ให้ไปสู่ระดับนานาชาติ

ภาคผนวกที่ 2

△ ข้อสรุป เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วันที่ 25 กันยายน 2550

△ ข้อสรุป การประชุมหารือ วันที่ 28 กันยายน 2550

รายงานการประชุม
เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การขยายผลเครือข่ายคุณค่าในระยะที่ 3”
ภายใต้ชุดโครงการ “การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่ 36 จังหวัด”

วันอังคารที่ 25 กันยายน 2550

ณ สำนักงานสหกรณ์จังหวัด อ.เมือง จ.พังงา

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย	ผช.ผอ.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
2. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
3. อ.เชิญ บำรุงวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
4. ศ.ดร.โสภณ ทองปาน	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
5. นายแพทย์สมเกียรติ ชาติธร	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
6. อ.ไพโรจน์ สุจินดา	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
7. อ.ไพโรจน์ ลิ้มศรีสกุลวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
8. คุณนิคม เพชรผา	นักวิจัยจังหวัดนครนายก
9. คุณนารถพงศ์ สุนทรนนท์	หัวหน้าทีมวิจัยจังหวัดพังงา/สหกรณ์จังหวัดพังงา
10. ผศ.ยินดี เจ้าแก้ว	นักวิจัยจังหวัดนครศรีธรรมราช
11. คุณภักดี เข็มขาว	นักวิจัยจังหวัดพังงา
12. นายอภิรักษ์ วรรดิ	การส่งเสริมธุรกิจลูกค้า ช.ก.ส. สำนักงานจังหวัดพังงา
13. นายจรัญ อรุณพันธุ์	หัวหน้าหน่วย ช.ก.ส.พังงา
14. น.ส.สายสุดา ศรีอุไร	ผช.ผอ.สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
15. น.ส.ฉัฐพร ชโลธร	เจ้าหน้าที่สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
16. น.ส.ฉัฐกานต์ จรัสรัตนวงศ์	เจ้าหน้าที่สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

เริ่มประชุมเวลา 9.15 น.

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ในฐานะผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์และผู้ประสานงานโครงการ กล่าวรายงานผลงานโครงการ “การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่ 36 จังหวัด” ระยะเตรียมการเพื่อขยายผลการดำเนินงานในระยะที่สาม รายละเอียดดังเอกสารแนบ 1 พร้อมทั้งขอคำแนะนำจาก ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิถึงกรอบคิด กระบวนการวิจัยในระยะที่ 3 ดังนี้

ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย กล่าวชื่นชมผลงานวิจัย โดยเฉพาะทีมวิจัยที่ยังคงมีการเคลื่อนงานอยู่ แม้จะสิ้นสุดโครงการและไม่มีเงินทุนสนับสนุนแล้ว และให้ข้อคิดเห็น 2 ประการ ดังนี้

1) มองว่าสหกรณ์ที่ผ่านมา 90 ปี ยังไม่เข้มข้น เนื่องจากฐานของสหกรณ์ก่อเกิดจากการช่วยเหลือและการให้ การบริหารงานแบบศูนย์กลางทำให้สหกรณ์เกิดสภาพแบมือรอรับ ซึ่งข้อคิดจากการทำงานที่ผ่านมาพบว่า การทำงานแบบศูนย์กลาง (Center) ที่เป็นระบบราชการ คือ กรม มีข้อจำกัดเยอะ จุดแข็งของภาครัฐ คือ มีอำนาจอันชอบธรรมและทรัพยากร แต่จุดอ่อนคือ เรื่องนวัตกรรม เพราะกลไกของราชการมีระเบียบกำกับ ทำให้ระบบคิดยังอยู่ในกรอบ ซึ่งนวัตกรรมนั้นจะเกิดได้ดีในพื้นที่ซึ่งมีเงื่อนไขน้อย เพราะฉะนั้น การส่งเสริมเครือข่ายกลุ่มที่มีจิตวิญญาณสหกรณ์ ต้องมองให้ชัดเจนว่ากลไกของรัฐทำได้ในระดับไหน และส่วนไหนที่ทำได้ เพื่อที่จะคิดค้นนวัตกรรมใหม่เพื่อนำไปประกอบ เช่น การสร้างระบบพี่เลี้ยง (Coaching) ให้กับกระบวนการสร้างเครือข่ายสหกรณ์ในพื้นที่ให้สามารถดำเนินไปได้ด้วยตนเอง

2) จุดแข็งของงานสหกรณ์ คือ เป็นเครือข่ายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่ และชาวบ้านสามารถมองเห็นปัญหาเรื่องเศรษฐกิจของตน

ศ.ดร.โสภณ ทองปาน มองว่า สิ่งสำคัญในการพัฒนาสหกรณ์ คือ การสร้างพลังการขับเคลื่อน และการใส่ใจในการบริการ แต่อย่าคิดว่าสหกรณ์จะเป็นสถาบันที่อยู่คู่สังคมไทย เพราะสถาบันจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อคนในสังคมเห็นความสำคัญ และได้ให้แนวทางการดำเนินงานของจังหวัดพังงาในการเคลื่อนงานเครือข่ายว่า สิ่งที่ยังคงต้องดำเนินต่อไป ได้แก่ เครือข่ายตลาดผลไม้, เครือข่าย Home Stay , เครือข่ายข้าวสาร, กลุ่มปื๊ย, กลุ่มยางพารา, และกลุ่ม OTOP เป็นอันดับสุดท้าย เนื่องจากมีสินค้าที่หลากหลาย ไม่มีกรพึ่งพากัน โดยสิ่งสำคัญที่ต้องทำคือ การทำให้ฐานมั่นคง เติบโต และขับเคลื่อนต่อไป ซึ่งอันดับแรกต้องมีกลุ่มที่มีความเข้มแข็ง มีประสบการณ์ มีผู้นำที่ดี และอีกกลุ่มที่ต้องพัฒนาต่อไป คือ กลุ่มเงินทุน โดยให้กิจกรรมของกลุ่มและเครือข่ายอยู่ในวาระขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและจังหวัดเพื่อเสริมการดำเนินงาน

นายแพทย์สมเกียรติ ชาติธีรธร ให้ความเห็นในเรื่องการเคลื่อนงานนอกจากใช้ระบบสอนงาน (Coaching) ควรใช้ระบบพี่เลี้ยง (Escorting) ควบคู่ไปด้วย และท้ายสุดคือการ Workshop ซึ่งเป็นการระดมความคิดจากผู้มีความรู้เพื่อให้ได้ซึ่งองค์ความรู้

อ.ไพโรจน์ ลิ้มศรีสกุลวงศ์ กล่าวถึง เครือข่ายของพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งมองเห็นความต้องการเรื่องข้อมูลข่าวสารของจังหวัด เพราะภายในจังหวัดมีศักยภาพด้านการผลิต แต่ยังขาดข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด ทีมวิจัยจึงสร้างเครือข่ายด้านข้อมูลข่าวสารทางด้านธุรกิจ เพื่อให้ชาวบ้านเข้าถึงข้อมูลต่างๆมากขึ้น

อ.เชิญ บำรุงวงศ์ กล่าวว่า จากประสบการณ์ที่ได้เห็นประเทศที่มีการพัฒนาสหกรณ์ได้ อย่างเป็นระเบียบภายในระยะเวลาไม่กี่ปี อาทิ ญี่ปุ่น เกาหลี ในประเทศไทยสหกรณ์ยังไม่ค่อยเคลื่อน เนื่องจากผู้ใหญ่มีทัศนคติค่อนข้างแคบและไม่รับฟังผู้น้อย อีกทั้งการไม่สานต่อนโยบายเมื่อเกิดการเปลี่ยนผู้นำ และให้ข้อคิดเห็นใน 2 ประเด็น คือ

1. มีความเห็นด้วยกับ ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย เรื่องการที่รัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องมากเกินไป ในสหกรณ์ ทำให้การส่งเสริมเป็นลักษณะสู่ศูนย์กลาง มากกว่าจะเป็นการริเริ่มจากทางจังหวัดและที่สำคัญ จุดแข็งของราชการคือมีอำนาจ แต่ขาดด้านนวัตกรรม ความคิดใหม่ๆ ส่วนเหตุผลที่ราชการเข้ามาส่งเสริม ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากความไม่พร้อมของประชาชน ทำให้ราชการต้องเข้ามากระตุ้น แต่ราชการต้องคำนึงว่างานของราชการเป็นงานชั่วคราวเท่านั้น

2. เห็นว่าทั้งระบบ Training และ Coaching มีความจำเป็นทั้งสองอย่าง ซึ่งการ Training นั้น ยังขาดการนำไปใช้ ส่วนเรื่อง Coaching นั้น ในขบวนการสหกรณ์ยังขาดอยู่

เครือข่ายที่กำลังจะเกิดหากอยู่ในความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน ถึงแม้จะยากเย็นเพียงใด ก็ต้องสนับสนุนให้เกิด ส่วนเครือข่ายปรับเปลี่ยนก็ต้องสนับสนุนให้เป็นเครือข่ายคุณค่าต่อไป ซึ่งทั้งนี้ต้องมีความเข้าใจในเรื่องเครือข่ายที่ตรงกัน

อ.ไพโรจน์ สุจินดา กล่าวว่า ทุกคนอยากเห็นการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในทางที่ดีขึ้น มั่นคงขึ้น บนพื้นฐานของความเก่ง ความดีของประชาชน ซึ่งเมื่อพูดถึงสังคม ชุมชน ประชาชน แม้แต่ปัจเจกบุคคล ล้วนเกี่ยวข้องกับสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรแทบทั้งสิ้น

สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์เป็นสถาบันภายใต้สถานศึกษา ที่รวบรวมความรู้ทางวิชาการ ทั้งในเชิงเป็น text และในรูปของการปฏิบัติควบคู่ไปด้วย ซึ่งทางสกว. คงมองเห็นว่า สถาบันการศึกษานั้น สามารถเป็นฐานการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ ทั้งนี้ได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องอุดมการณ์สหกรณ์นั้นว่า เป็นสิ่งที่ดี แต่หลักปฏิบัติของบางพื้นที่ไม่สอดคล้องกัน งานของสถาบันฯจึงควรมุ่งไปที่การสื่อสารซึ่งสื่อผู้ที่อยู่ภาครัฐหรือยึดยึดให้รู้ ยุคนี้หากบอกว่าชาวบ้านไม่รู้คงไม่ได้ เพียงแต่เค้าอาจรู้มากหรือน้อยกว่าเรา ซึ่งต้องเรียนรู้วิธีการสื่อเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลต่อไป

กระบวนการสหกรณ์ กระบวนการชุมชน กระบวนการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องประสานงานกันตลอดเวลา และต้องไม่ยึดติดเฉพาะสหกรณ์ที่จดทะเบียน ซึ่งจากการลงพื้นที่ในครั้งนี้ เป็นที่น่ายินดีที่พบว่ามีบุคคลที่ไม่ใช่ราชการเป็นบุคคลที่เคลื่อนไหวในกระบวนการชุมชนและสหกรณ์มากขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารส่วนกลางมีแนวร่วมมากขึ้นในเชิงความคิด

ผศ.ยินดี เจ้าแก้ว เห็นด้วยว่าสถานศึกษาควรทำหน้าที่ในการ coaching พร้อมกับหน่วยงานพัฒนา เพราะหน่วยงานพัฒนายังคงดำเนินการตามงบประมาณอยู่ และมองว่าสิ่งที่สหกรณ์กำลังเดินทางไป ชาวบ้านบางพื้นที่ได้ดำเนินอยู่ก่อนแล้ว เช่น กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

สังคมก็เปรียบเสมือนเหรียญสองด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจและสังคม แต่ปัจจุบันมุ่งไปที่เศรษฐกิจเพียงด้านเดียว ฉะนั้นสหกรณ์ควรเน้นเรื่องสังคมควบคู่ไปด้วย

คุณนิคม เพชรผา กล่าวว่า สหกรณ์คือผู้สร้างวิสาหกรรมทางสังคม แต่ผู้สร้างวิสาหกรรมทางสังคมไม่ใช่วิศวกรหรือนักส่งเสริมคนใดคนหนึ่ง แต่คือทั้งขบวนการสหกรณ์

มองการการดำเนินการเรื่องข่าวคุณธรรมว่าเป็นการ Learning by doing คือชานาเรียนรู้อย่างแบบเรียนไปทำไป และเชื่อว่าเรื่องข่าวคุณธรรมเป็นตัวอย่างที่ดี ที่สามารถนำไปใช้ได้กับหลายๆกลุ่ม

เพราะฉะนั้น กลุ่มที่มีความหลากหลายควรบูรณาการงานของกลุ่มให้มีอาชีพ และมีความสำเร็จอยู่ได้อย่าง ยั่งยืน และจุดอ่อนของสหกรณ์อีกอย่างคือ ไม่มีสื่อที่สื่อสารในช่วงเวลาที่เหมาะสม

คุณภักดี เข็มขาว พูดถึงการดำเนินงาน โดยมีหลักคิดว่า ต้องทำให้กลุ่มเข้มแข็ง โดยให้กลุ่ม รู้ตัวเอง และรู้ความต้องการ และเมื่อนำกลุ่มที่มีความเข้มแข็งมาจับกับกลุ่มที่มีความเข้มแข็งก็จะ ได้เครือข่าย ที่เข้มแข็ง และต้องทำให้กลุ่มทุกกลุ่มทำงานแบบเพื่อนกัน ช่วยเหลือกัน

การสร้างคุณค่า ไม่ใช่นวัตกรรมใหม่ เพราะมีมานานแล้วแต่ไม่ได้ทำอย่างจริงจัง สหกรณ์ เป็นองค์กรธุรกิจแต่ต่างกันเพราะสหกรณ์มีคุณค่าทางด้านสังคม

คุณนารถพงศ์ สุทรนนท์ ประเด็นแรกตอบ โจทย์ว่าจะพัฒนาเครือข่ายอย่างไรให้เกิดการ เปลี่ยนแปลง จากประสบการณ์พบว่า การพัฒนาเครือข่ายต้องมองที่สังคมไม่ใช่มองเฉพาะที่กลุ่มเล็กๆ เพราะ หากเรามุ่งไปที่กลุ่มเล็กๆ จะสู้ชุมชนไม่ได้เนื่องจากภายในกลุ่มเล็กๆนี้ จะเกิดความหวาดระแวงจากราชการ และคนแปลกหน้า ดังนั้นต้องให้ชุมชนทราบว่าสิ่งที่นำไปส่งเสริมนั้นเป็นประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง

ประเด็นที่ 2 เห็นด้วยกับ ดร.โสภณ ทองปาน ที่ว่า การทำงานต้องได้รับการสนับสนุนจาก หน่วยงานใกล้เคียง อาทิ อบต. เทศบาล ถ้าเชื่อมสัมพันธ์ได้ก็จะเป็นตัวเร่งให้กลุ่มสามารถเคลื่อนไปได้ดีขึ้น

ประเด็นที่ 3 เรื่อง coaching ซึ่งตรงกับพระราชดำริของในหลวง ที่ว่า “เข้าถึง เข้าใจ และ พัฒนา” และเมื่อมอง coaching ก็ต้องพิจารณาว่าคุณสมบัติอย่างไรที่จะไปสอน (Coach) ได้ และการใช้ เทคนิคการสอนเพื่อให้เข้าใจ

ประเด็นที่ 4 การจัดเวทีชาวบ้าน ซึ่งพบว่ามีแต่ได้ ทำให้เห็นแก่นแท้ของการทำ และ มองเห็นภาพที่สะท้อนคุณลักษณะของชุมชนมากขึ้น ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเคลื่อนไหวของงานเร็วขึ้น

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวว่า สถาบันฯควรสานต่อชุดความรู้ด้านงานวิจัย และ ดำเนินการในเรื่องศูนย์สารสนเทศ และการจัดทำวารสาร เพื่อให้ข้อมูลแก่สหกรณ์

ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย กล่าวว่าจากประเด็นที่ อ.ไพโรจน์ สุจินดา กล่าวว่า ชาวบ้านเป็นผู้ เรียนรู้ ฉะนั้น การส่งเสริมต้องตรงกับความต้องการ งานจึงจะเคลื่อน ในกรณีของสหกรณ์ต้องวาง ยุทธศาสตร์การดำเนินงานเรื่องศูนย์สารสนเทศ ซึ่งเป็นงานที่ทำทลายความสามารถ มิติด้านที่ 1 หากชาวบ้านมี ความสามารถในการควบคุมเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้จะส่งผลให้มีความมั่นใจว่าชุมชนหรือตนเองไม่ได้ด้อย ไปกว่าชุมชนในเมือง มิติที่สอง คือชาวบ้านพบว่าเทคโนโลยีการสื่อสาร สามารถทำให้ติดต่อกันได้ ทั้งใน เรื่องความรู้ ข้อมูล และสร้างการเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งสถาบันควรพิจารณาในมุมมองที่กว้างขึ้น เพราะมี ยุทธศาสตร์การทำงานที่เยอะมาก และจะทำให้เกิดการไหลเวียนของข้อมูล ทั้งระหว่างรัฐกับชุมชน หรือ ชุมชนด้วยกันเอง หรือจากสหกรณ์ต้นแบบสู่ผู้ที่อยากเรียนรู้ เนื่องจากกลุ่มของสหกรณ์มีเยอะไม่เฉพาะแต่แวด วงสหกรณ์

เครื่องมือในการทำชุดโครงการในระยะต่อไป ควรจะไม่เหมือนกับระยะที่ 2-3 เพราะ พิจารณาแล้วว่าแต่ละจังหวัดมีโจทย์ไม่เหมือนกัน มีจุดแข็ง จุดอ่อนแตกต่างกันไป และส่วนกลางก็จะมีโจทย์ แยกต่างกับที่มีย่อยเพราะต้องมองทั้งขบวนการ เช่น เครื่องมือใหม่ๆที่ต้องใช้ เช่น เครื่องมือในการสร้าง

ระบบคุณค่าที่ยั่งยืน การจัดการความรู้ การเสริมเรื่องสารสนเทศ เป็นต้น การทำงานในระยะที่ 4 การเคลื่อน
งานของแต่ละจังหวัดต้องวางโจทย์ให้แต่ละจังหวัดเป็นผู้คิด และตั้งโจทย์ให้สอดคล้องกับการดำเนินงาน แต่
ต้องบอกว่า Out Put จะเป็นอย่างไร และมีวิธีการดำเนินงานอย่างไร

ปิดการประชุมเวลา 12.30 น.

น.ส.ณัฐพร ชโลธร

ผู้สรุปการประชุม

27/9/50

น.ส.สายสุดา ศรีอุไร

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

27/9/50

www.cai.ku.ac.th

ข้อสรุปประชุมหารือ

ชุดโครงการ “การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่ 36 จังหวัด” ในระยะที่ 3

วันศุกร์ที่ 28 กันยายน 2550 ระหว่างเวลา 13.30-16.00 น.

ณ ห้อง 204 ชั้น 2 สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย	ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
2. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
3. น.ส.สายสุดา ศรีอุไร	เจ้าหน้าที่สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

ตามที่ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และ รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ร่วมประชุมหารือถึงการดำเนินการชุดโครงการการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่ 36 จังหวัด ในระยะที่ 3 มีข้อสรุป ดังนี้

1. ให้ดำเนินการขอขยายเวลาการดำเนินการ โครงการในระยะเตรียมการเพื่อการขยายผลการดำเนินงานในระยะที่ 3 เป็นระยะเวลา 6 เดือน คือ ตั้งแต่ ตุลาคม 2550 – มีนาคม 2551 โดยใช้งบประมาณส่วนเหลือจากโครงการในระยะเตรียมการเพื่อการขยายผลการดำเนินงานในระยะที่สาม ภายในสิ้นเดือนกันยายน 2550
2. พัฒนาโจทย์วิจัย โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มโครงการวิจัยบูรณาการเชิงพื้นที่ ประกอบด้วย 3 เครือข่าย

- (1) เครือข่ายคุณค่า จ.นครศรีธรรมราช
- (2) เครือข่ายคุณค่า จ.จันทบุรี
- (3) เครือข่ายคุณค่า จ.พิษณุโลก หรือ ปัตตานีและ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

กลุ่มโครงการวิจัยบูรณาการตามห่วงโซ่อุปทาน

- (1) เครือข่ายท่องเที่ยวชุมชนเชิงอนุรักษ์
- (2) เครือข่ายข้าวหอมมะลิ
- (3) เครือข่ายข้าวคุณธรรม
- (4) เครือข่ายยางพารา
- (5) เครือข่ายกระจายสินค้า
- (6) เครือข่ายนิคมสหกรณ์เชิงคุณค่า
- (7) เครือข่ายสินค้าชุมชน
- (8) เครือข่ายมันสำปะหลัง

(9) เครื่องข่ายผลไม้

กลุ่มโครงการวิจัยการพัฒนาระบบสหกรณ์-ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า

(1) เครื่องข่ายสารสนเทศ / สิ่งพิมพ์

(2) เครื่องข่ายทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าในกลุ่มต่าง ๆ (พระสงฆ์กับการพัฒนาสหกรณ์,สตรีสหกรณ์, นักสหกรณ์, ยูชนสหกรณ์ และนักวิจัยและคณิศรสมองค้ำานสหกรณ์)

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยสำหรับโครงการย่อย โดยแบ่งเป็น 2

ช่วง คือ

ช่วงมกราคม 2551 จำนวน 10 โครงการ ประกอบด้วย เครื่องข่ายคุณค่า จ.จันทบุรี เครื่องข่ายคุณค่า จ.นครศรีธรรมราช เครื่องข่ายคุณค่า จ.พิษณุโลก หรือ ปัตตานีและ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เครื่องข่ายท่องเที่ยวชุมชนเชิงอนุรักษ์ เครื่องข่ายข้าวหอมมะลิ เครื่องข่ายข้าวคุณธรรม เครื่องข่ายยางพารา เครื่องข่ายกระจายสินค้า เครื่องข่ายนิคมสหกรณ์เชิงคุณค่า และเครื่องข่ายสารสนเทศ/สิ่งพิมพ์

ช่วงมีนาคม 2551 จำนวน 4 โครงการ ประกอบด้วย เครื่องข่ายสินค้าชุมชน เครื่องข่ายมันสำปะหลัง เครื่องข่ายผลไม้ เครื่องข่ายทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าในกลุ่มต่าง ๆ (พระสงฆ์กับการพัฒนาสหกรณ์, สตรีสหกรณ์, นักสหกรณ์, ยูชนสหกรณ์, นักวิจัยและคณิศรสมองค้ำานสหกรณ์)

www.cai.ku.ac.th

น.ส.สายสุดา ศรีอุไร

ผู้สรุปการประชุม

28/9/50

ภาพกิจกรรม

เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วันที่ 25 กันยายน 2550 และการประชุมหารือ วันที่ 28 กันยายน 2550

ภาคผนวกที่ 3

ประมวลภาพกิจกรรม

www.cai.ku.ac.th